KAFATASI

Facia, 3 kısım, 15 bap

Nazım HİKMET

BİRİNCİ KISIM

Şahıslar :

Doktor Dalbanezo
Doktor Dalbanezo'nun Kızı
Pedro
Şair
Komisyoncu
Orospu
Kapıcı Kadın
Vilyams
Paolina
Kitap Tâbii
Telefonda gazeteciler
Radyo

BİRİNCİ BAP

Dört Telefon Ve Bir Radyoya Dairdir...

TELEFON 1. GAZETECİ : Allo.

TEEEFON 2. GAZETECİ : Allo.

TELEFON 3. GAZETECİ : Allo.

TELEFON 4. GAZETECİ : Allo...

TELEFON 1. G : Ben, Dolaryanda Post Müttehit Gazeteler Tröstü muhabiri Cek. Dinleyiniz.

TELEFON 2. G : Ben, Dolaryanda Post Müttehit Gazeteler Tröstü Fayf O'klok gazetesi tahrir müdürü Con. Dinliyorum.

TELEFON 3. G : Ben, Dolaryanda Post Müttehit Gazeteler Tröstü Libr Tribunal gazetesi nöbetçi muharriri Rodes. Dinliyorum.

TELEFON 4. G : Ben, Dolaryanda Post Müttehit Gazeteler Tröstü Deyl Jurnal mecmuası başmuharriri Konks. Dinliyorum.

TELEFON 1. G : Yazınız. Gazeteler Tröstü Meclisi İdare Reisi Mister Frayman'ın emriyle bugün on beş otuz beşte Doktor Dalbanezo'yla mülakat yaptım. Mülakat 17 dakika sürmüştür. Doktor Dalbanezo 16 ncı avenü, 14 üncü sokakta 86 numaralı apartımanın en üst katında tek bir odada oturmaktadır. Doktor Dalbanezo bana bir tek entramüsküler aşı ile veremi tedavi edecek bir serum bulduğunu söyledi. Keşfinin ana hatlarını izah etti. Fakat bu hususta hiçbir tafsilat veremeyeceğim. Hiçbir şey anlamadım. Karmakarışık formüllerin içinden çıkamadım. Yalnız, muhakkak olan şudur ki, verem serumunun şimdilik yalnız nazari formülleri bulunmuştur. Serumun tatbikat sahasına geçmesi, son ameli tecrübelerin yapılması için büyük bir laboratuvara ve mühim bir sermayeye ihtiyaç vardır. Anlaşıldı mı?

TELEFON 2. G : Evet. *(Telefonu kapatır.)*

TELEFON 3. G : Tamam. *(Telefonu kapatır.)*

TELEFON 4. G : Evet. *(Telefonu kapatır.)*

T. 2. GAZETECİ : *(Daktiloya)* Yazınız. Dolaryanda Post Müttehit Gazeteler Tröstü'nün muazzam bir muvaffakiyeti. Beşeriyete büyük bir kurtuluş müjdeleyen Doktor Dalbanezo ile konuştuk. Şehrin gürültüsünden uzak ve günlük hayatın adiliklerini işitmeyecek kadar yüksek odasının sükûnu içinde, büyük ve mütevazi alim, muharririmizle... *(Daktiloya)* Durunuz... *(Daktiloya)* Devam ediniz .. Büyük ve mütevazi alim muhabirimizle tam bir buçuk saatlik bir mülakat yapmıştır... *(Daktiloya)* Hayır durunuz. Mülakatın müddeti diğer gazetelerimizle mutabık kalındıktan sonra tespit edilir... Devam ediniz... Pastör ne yaptı? Kuduzun tedavisini buldu... Bu o kadar da izam edilecek bir şey değildir. İstatistiklere nazaran kuduz...

T. 3. GAZETECI : *(Katibe yazdırır)* Yazınız. Dolaryanda'nın Doktor Dalbanezo'su beşeriyeti en büyük felaketten kurtaracaktır. Verem isimli efsanevi ve namağlup ejderhayı yenmek şerefinin Dolaryandalı bir alime nasip olması Dolaryanda ilim tarihinin en parlak sahifesi olacaktır... *(Kâtibe)* Durunuz. Muhabir, Dalbanezo'nun kendisine verdiği izahattan hiçbir şey anlamadığını söylüyor. Olmaz... Yazınız.... Muhabirimizle birlikte gönderdiğimiz ve şimdilik isimlerinin gizli tutulmasını isteyen yedi kişilik profesör heyetimizin verdiği rapor... *(Kâtibe)* Durunuz. Profesörler heyetinin kaç kişilik olduğunu öteki gazetelerimizle mütabık kaldıktan sonra tespit ederiz. Adet yerini boş bırakınız... Yazınız. Profesör heyetimizin verdiği rapor bu keşfin bir eser-i deha olduğunda şüphe bırakmıyor. Serumun izahı gayet basittir. Zaten en büyük keşiflerin bütün büyüklükleri izahlarındaki sadelikte değil midir?

T. 4. GAZETECI : *(Daktiloya)* Yazınız. Hayır durunuz. Muhabir, serumun yalnız nazarı formüllerinin bulunduğunu söylüyor. Olmaz. Yazınız. Dalbanezo serumu yalnız nazari değil, ameli bir hakikattir. Birçok hususi tecrübeler bunu ispat etmiştir. Bilhassa üçüncü devrede bulunan bir hastaya... *(Daktiloya)* Durunuz. Hastalığın devresi diğer

gazetelerimizle kararlaştırıldıktan sonra tespit edilir. Orayı boş bırakınız ve yazınız. Bir hastaya tatbik edilen serum derhal şifalı tesirini göstermiştir. Fakat Doktor Dalbanezo serumunun bütün dünyaya yayılması için büyük bir sermayeye ihtiyaç vardır. *(Daktiloya)* Şimdi söyleyeceğim cümlenin altını çiziniz... Doktor Dalbanezo'ya serumun intişarı ve en geniş bir sahada istihsali için lazım gelen sermayenin temini Dolaryanda'nın şeref meselesidir...

RADYO : Allo. Allo. Burası Radyo Dolaryanda. Bu sabahtan beri, Dolaryanda Post Müttehit Gazeteler Tröstü Doktor Dalbanezo'nun verem serumu hakkındaki neşriyatına başlamıştır. Dolaryanda Tröst gazete ve mecmuaları, sermaye, hükümet ve efkârı umumiyeyi Doktor Dalbanezo'ya yardıma davet etmektedirler... Bu büyük dehanın keşfi...

İKİNCİ BAP

İhtisas Meselesine Ve Doktor Dalbanezo'nun

Tamamen Cahili Olduğu Bir İlme Dairdir...

(Doktor Dalbanezo'nun odası. Kızı pencerenin önünde bir koltukta. Hava güneşli. Dalbanezo meşgul.)

(Dışardan tango temposu gitara ile ses)

Sinyorina kara gözlü Sinyorina
gözlerinden yanağına düşen beni
görmeyelim ört yüzüne yelpazeni.
Sinyorina kara gözlü Sinyorina
gelelim mi kollarına Sinyorina?
Sinyorina, Sinyorina, Sinyorina...

KIZ: *(Mırıldanarak)*
Sinyorina kara gözlü Sinyorina
gözlerinden yanağına düşen beni...
yelpazeni...
kollarına...
Sinyorina...

DALBANEZO : Yine kımıldanıyorsun, kızım. Koltuğuna dereceyi kor komaz beş dakika rahat duramıyorsun.

KIZ : Baba, ne güzel güneşli hava... Şu dışarıya bak...

DALBANEZO : Halbuki en ufak bir hareket harareti yükseltebilir...

KIZ : Baba sen hiç şarkı söylemedin mi?

DALBANEZO : Derece hakiki harareti göstermezse, diyagramın içinden gel de çık bakalım...

KIZ : Baba...

DALBANEZO : Koltuğunda derece varken, konuşmaman bile lazım. Sabret biraz. *(Saatine bakar.)* 15 saniye daha sabret...

(Sükut. 15 saniye işleyen saatin sesi.)

DALBANEZO : Tamam.. Ver bakalım dereceyi. *(Dereceyi alır.)*

KIZ : Kaç?

DALBANEZO **:** 37,8. *(Duvardaki büyük diyagrama nokta kor. Çizgiyi çeker).*

KIZ : Çok mu yüksek, baba?

DALBANEZO : Seyr-i tabii... Korkuyor musun? Bana inanmıyor musun? Sen psikolojini kontrol et... Fizyolojinden mesul olan benim.

KIZ : Kaçıncı devrede sayılırım, baba?

DALBANEZO : Hastalığı devrelere ayırmak bir metodoloji meseledir. Sana bütün bunları her derecene bakışta anlatırım. Meselenin ruhu şudur. Basil dö Koh, Serum Dalbanezo. Anladın mı? Koh'un basilleriyle benim serum gırtlaklaşacaklar. İlk meydan muhaberesini senin ciğerlerinde vereceğim... Sen yalnız psikolojini kontrol et. Ona aklım ermez. Fakat fizyolojinden mesul olan benim. Yüzde yüz, yüzde beş yüz, yüzde bin beş yüz zafer Serum Dalbanezo'nundur, benimdir. Bir müşkül vardı : para. Onu da bulacağımdan eminim artık. Koh basillerinin kadavralarını ayaklarımın dibine serilmiş görüyorum...

KIZ : Napolyon gibi söz söylüyorsun, baba...

DALBANEZO : 0 da kim? Ha, bir Fransız generali galiba?. İmparator filan da olmuş... Lisedeyken tarih ilminde okutmuşlardı bize...

KIZ : Napolyon için hiç başka bir şey işitmedin mi, baba?

DALBANEZO : Yok... Hayır... Doktorluğu filan da var mıydı? Napolyon'dan bana ne!.. İlim ihtisas işidir. İhtisas yayılmaz, derinleşir... Bir kuyu gibi. Benim için bir basilin hayatı senin Napolyon'un imparatorluğundan yüz kere, yüz bin kere daha mühimdir... Hele şimdi... Ben kuyunun ta dibindeyim... Basil dö Koh var... Serum Dalbanezo var... Sen varsın, veremli uzviyetler yar... Başka hiçbir şey yok...

KIZ : Ne tuhafsın, baba...

DALBANEZO : Olabilir. Şimdilik susalım ve çalışalım... *(Sükut. 10 saniye işleyen saatin sesi. Kapıya vurulur. Doktor dalgın. Duymaz.)*

KIZ : Baba, birisi geldi.

DALBANEZO : Buyurun...

(Pedro girer. Elinde su kovaları.)

DALBANEZO : Hoş geldin, komşum.

PEDRO : Size su getirdim, üstat... Suyunuz bitmiştir herhalde...

KIZ : Teşekkür ederiz, Pedro... *(Yerinden kalkmak ister.)*

PEDRO : Oturun, kımıldanmayın kuzum. Ben yerine boşaltırım...

KIZ : Size zahmet...

(Pedro yandaki küçük kapıdan gider.)

KIZ : Şu Pedro ne iyi çocuk, baba...

DALBANEZO : Mükemmel adam. Mükemmel dost... Kafalarımız biraz...

(Pedro gelir.)

DALBANEZO : Ya böyle, Pedro. Bizim musluklara, şirket hâlâ su vermiyor... Ne yapalım... Heriflerin parasını ödeyemedik...

KIZ : Bugün de elektrikten kâat geldi...

DALBANEZO : Ya, onlarınkini de bir haftaya kadar vermezsek, cereyanı keseceklermiş... Fakat zannediyorum ki, bu sefer elektriği kesemeyecekler... Sonra bu tenekeler sizin kendi musluklarınızdan bize taşıdığınız son su olacak...

PEDRO : İnşallah, üstat..

DALBANEZO : İnşallahı filanı yok. Muhakkak. Bu sabah gazeteleri okumadınız mı?

PEDRO : Okudum, Bütün şehir sizin mülakatın dedikodusunu yapıyor...

KIZ : Demek babamın işi alaka uyandırdı...

PEDRO : Lüzumundan fazla...

DALBANEZO : Yani...

PEDRO : Yani hiç... Bana öyle geliyor ki...

DALBANEZO : Yanılıyorsunuz, Pedro... Aklınıza hiçbir şey gelmesin... Mesele basit. Verem serumunu buldum. Duyuldu. Nihayet hayrın dehası harekete geldi.

PEDRO : Kim bilir? Belki de şerrin dehası...

DALBANEZO : Aldanıyorsun, Pedro.. Mesele basit... Şimdiye kadar son adımı atmaya parasızlık mani oluyordu. Tabii bu neşriyattan sonra, para benim ayağıma gelecek... Bu para denen nesne, kırk yılda bir, musluktan su akıtmak, bilmem ampulda ışık yakmaktan daha yüksek bir işe yarayacak. Serum Dalbanezo, Basil dö Koh'u altedecek...

KIZ : Musluktan su akacak, lambada cereyan kesilmeyecek...

DALBANEZO : Mesele bundan ibaret. Basit gayetle...

PEDRO : Gazetelerin yazdığı gibi, hakikaten, sizinle konuşmak için, muhabirle beraber yedi kişilik bir heyet de geldi mi?

DALBANEZO : Yo... Hayır... Ben de işin bu tarafına biraz şaşar gibi oldum. Herhalde bir tertip hatası filan... Belki de böyle bir heyet gelecek de, geldi diye yazdılar...

PEDRO : Sonra sizin serumun birçok hususi tecrübelerde muvaffak olduğu, hatta üçüncü devrede bir hastaya...

DALBANEZO : Hayır... Hayır... Pek âlâ biliyorsunuz ki, böyle bir tecrübe filan yapmadım. Tecrübe meselesinde biraz ileri gitmişler... Kızım, gazetecilerin âdetidir diyor... Benim pek aklım ermez amma...

PEDRO : Üstat.

DALBANEZO : Buyurun...

PEDRO : İktisad-i siyasi ilmi ile Basil dö Koh ve binaenaleyh Serum Dalbanezo arasındaki münasebeti tetkik ettiniz mi hiç?

DALBANEZO : Yooo... İktisad-ı siyasi ilmi hakkında hiçbir fikrim yok... Hattâ Napolyon'u aşağı yukarı biliyormuşum da, iktisad-ı siyasinin isminin bile kara cahiliyim... Hem...

PEDRO : Bana öyle geliyor ki, bütün ilimler arasında çok sıkı bir bağ vardır. İçten bir bağ... Bu bağ eski Yunanistan'da apaşikâr... Fakat sonra, kurun-u vusta'da, bu vahdetin bağları kaybediliyor... Rönesans, bağlar tekrar meydana çıkıyor amma...

DALBANEZO : Bırak bu acayip nazariyeleri...

PEDRO : Ah üstadım ah, eğer iktisad-ı siyasi ilmi ile doktorluk filan arasındaki sıkı rabıtayı bilseydiniz... Eğer...

(Dışardan bir kadın ve erkek sesi, inip yükselerek uğultu halinde gelir.)

KIZ : Dışarda bir şeyler oluyor...

DALBANEZO : Yine bizim oda komşusu küçük hanımdır... İllallah artık. Bıktım bu kadının erkeklerle yaptığı kavgalardan...

PEDRO : Öyle amma, sizin için gazeteler, şehrin gürültüsünden uzak ve günlük hayatın adiliklerini işitmeyecek kadar yüksek odasında... falan diye yazmışlar...

DALBANEZO : Hay yazmaz olsalardı...

ÜÇÜNCÜ BAP

İcra Edilmeyen Bir Taahhüde, Mister Klayn'a, Yedi Kat Kirli Merdivenleri Çıkamayan Peri-İ İlhama Ve Bir Ruhun Hemşirelerine Dairdir...

(Merdiven sahanlığı. Bir kapı Dalbanezo'nun odasına, bir kapışairin ve bir kapı da orospunun odasına açılır. Merdiven parmaklığı gözükür.)

KOMİSYONCU : Sökül paraları diyorum...

OROSPU :: Para yok ki...

KOMİSYONCU : Yok ki ne demek? Ya paramı geri verirsin yahut da taahhüdünü yerine getirirsin...

OROSPU : Ay... varma üstüme. Vallahi şimdi düşüp bayılırım...

KOMİSYONCU : Zıbar istersen... Olur iş değil. Ver paramı geri be...

OROSPU : Bir iki gün sabret hiç olmazsa...

KOMİSYONCU : Edemem...

OROSPU : Akşama kadar da bekleyemez misin?

KOMİSYONCU : Bekleyemem. Olmaz... Senden senet alınmaz. Muteber değildir... Sana kredi açılamaz. Sermayen zayıf... Ne laf anlamaz, muamele bilmez karısın be...

(Kapıcı kadın gelir.)

KAPICI KADIN: Bu patırdı ne oluyor? Bu ne rezalet... Burasını neresi zannettiniz? Pazar yeri mi? Kesin sesinizi ayol... Şimdi polis çağırırım vallahi...

KOMİSYONCU : Sen de kim oluyorsun?

K. KADIN : Ne dedin, ne dedin? Ben mi kim oluyorum? Ben mi? Bana mı diyorsun?

KOMİSYONCU : *(Eteğini çeken orospuya.)* Bırak eteğimi... *(Kapıcı kadına)* Sen... Sen kim oluyorsun?

K. KADIN : Ben ha? Ben. Şimdi benim kim olduğumu anlarsın... Sen mister Klayn'ın adını hiç işittin mi? Bu apartıman gibi sekiz apartımanı vardır. Anladın mı? Sekiz tane...

KOMİSYONCU : Bana ne!..

KAPICI KADIN : Dinle... Dinle. Benim kim olduğumu şimdi anlarsın... Mister Klayn'ın bu apartımandan iki defa, üç defa, seksen sekiz defa daha yüksek yirmi üç apartımanı vardır. Anladın mı yirmi üç... Anlarsın ya. Sonra, efendime söyleyeyim... Mister Klayn her pazar kiliseye gider... Sekiz tane zenciyi kendi eliyle yakmıştır. Anlıyor musun? Kendi eliyle... Sonra efendime söyleyeyim, maiyetinde senin gibi hiçbir işe yaramaz...

KOMİSYONCU : Haddini tecavüz ediyorsun...

K. KADIN : Dinle, dinle... Emrinde senin gibi...

KOMİSYONCU : Fakat madama...

K. KADIN : Dinle, dinle... Senin gibi hiçbir işe yaramaz 250 boşboğazı maiyetinde memur diye kullanan Mister Klayn'ı tanıdın mı?

KOMİSYONCU : Tanıdım. Ne olacak?

K. KADIN : Ne mi olacak. İşte ben Mister Klayn'ın, kızını bir Fransız kontuna nişanlayan, muhterem Mister Klayn'ın bu apartımanında vekiliyim ben... Bu apartıman benden mesuldur. Kira paralarını ben toplarım. Kira vermeyenleri ben kapı dışarı ederim. Aşağıda gördüğün demir kapıyı canım ister açar, canım ister kaparım... Anladın mı şimdi ben kimim?

KOMİSYONCU : Anlaşıldı. Demek kapıcısınız.

KAPICI KADIN : Haydi öyle olsun...

KOMİSYONCU : Tamam. Ben de sizi arıyordum...

K. KADIN : Beni mi? O da neden?

KOMİSYONCU : Evvela barışalım. Barıştık mı? Âlâ... Efendim, insan bir kasaba gitse, bana bir okka et hazırla, al sana peşinen de birkaç kuruş, akşama paranın üstünü verir eti alırım, dese...

K. KADIN : Eee?

KOMİSYONCU : Akşama geldiği zaman, kasap ne eti verse, ne sabahleyin aldığı parayı... Ne halt edersiniz?

K. KADIN : Dükkânını geçiririm kafasına...

KOMİSYONCU : Hay dilini yesinler. İşte, ben de bu sabah bu kıza rastladım. Teklif ettim. Ufak bir pazarlıktan sonra bir fiyat kararlaştırdık. Bir miktar avans istedi. Verdim. İki saat sonra geldim buraya, odasına. Eee! Haydi taahhüdünü yerine getir dedim. Olmaz, dedi. Öyleyse paramı geri ver, dedim. Vermem, diyor...

OROSPU : Nasıl vereyim! Dedim ya on defa sana, işte madam da burda, parayı kiraya aldı...

K. KADIN : Doğru. Ne yalan söyleyeyim. Bana borcu vardı. Verdi...

KOMİSYONCU : İyi amma, benim paraları size vermiş...

K. KADIN : Bana ne? Kimin parası olursa olsun...

KOMİSYONCU : İyi amma, madam, siz bir insaniyetlik etseniz, şu size verdiği bizim parayı bana iade etseniz...

K. KADIN : Ne diye?

KOMİSYONCU : Canım efendim, siz ne zaman olsa bundan kiranızı alırsınız. Hem bu kızcağıza bu kadarcık bir kredi açamaz mısınız? Değil böyle mükemmel iş yapana, iş yapması mümkün olan bir satıcıya bile biraz kredi açılır...

K. KADIN : Yo... Yo... Kredi filan açamam ona. Katiyyen!

KOMİSYONCU : Öyle amma, sizin gibi...

K. KADIN : Nafile çeneni yorma. Katiyyen kredi filan açamam... Kaçak iş yapıyor... Ticareti kayıtlı, sicilli değil, senin anlayacağın.

KOMİSYONCU : Yaa, demek, siz de bir kaçakçıya yataklık yapıyorsunuz?

K. KADIN : Ben mi kaçakçılara yataklık yapıyorum?

KOMİSYONCU : Sen... Seni ihbar edeceğim...

K. KAD1N : İspat edemezsin...

KOMİSYONCU : Ederim...

K. KADIN : Edemezsin...

(Şair gelir.)

ŞAİR : Yarabbi, yarabbi... Bu ne gürültü? *(Kapıcı kadına)* ne oluyoruz, madam? İlham perisinin her zaman yedi kat kirli merdivenlerinizi çıkıp odama kadar geldiğini mi zannediyorsunuz? İlham perisi her şeyden evvel sükûn ister, madam. Sizin

apartımanınızın kapısını bir dakika olsun çalamayan sükûn... Şiir yazmak ne demektir bilir misiniz, madam? Hayatınızda benden başka şair gördünüz mü, madam? Yarabbi, yarabbi, bu ev harp ilahı Mars'ın himayesinde midir? Bu gürültünün sebebi ne? Kim?

KOMİSYONCU : *(Orospuyu göstererek)* Sebep işte...

ŞAİR : *(Orospuya)* Yine mi? Bütün bu vaveylaların sebebi sen. Sen, zavallı hemşirem...

KOMİSYONCU : Ne dedin? Ne dedin? Hemşiren mi? Kardeşiniz öyle mı? Bununla kardeşsiniz demek? Öyleyse azizim efendi, belki sermayedarısınız.

(Şair hayret işareti yapar.)

KOMİSYONCU : Yok efendim yok, katiyyen tayip etmem. Meseleleri birbirine karıştırmayalım. Asıl iş şurda: Mademki küçük hanım hemşirenizdir ve sizin sermaye meselesiyle alakadar bulunmanız da muhtemeldir. O halde, hanımın bana olan borcunu sizin tediye etmeniz en basit bir hakikattir.

ŞAİR : *(Kapıcı kadına)* Bu adamın sözlerinden hiçbir şey anlamıyorum.

KAPICI KADIN : *(Komisyoncuya)* Efendi şairdir. Matmazel de onun kız kardeşi filan değildir. Hiçbir alakaları filan yoktur.

KOMİSYONCU : Peki amma, hemşirem dedi...

ŞAİR : Evet, hemşirem, dedim. O, kaldırım taşlarının çamurlu aralıklarında biten bir çiçektir? O, muazzam bir ıstıraptır. O, onun gibiler, Harun Reşit'in sarayındaki sultanlardan Rio Dö Janero'nun beyaz esirelerine kadar ıstırap çeken bütün kadınlık benim hemşiremdir... Ruhumun hemşireleridir onlar...

KOMİSYONCU : Amma acayip adamsın be birader. Kadınların hepsinden vazgeçtim. Sen şunun bana olan vereceğini öde... Yahut da söyle sözümü dinlesin... Taahhüdünüzü yerine getirin.

(Pedro ile Dalbanezo girerler.)

PEDRO: Ne taahhüdü? Burayı borsaya döndürdünüz...

KOMİSYONCU : *(Kapıcı kadına)* Bu da kim? *(Pedro'ya)* Nafile zahmet edip lakırdıya karışmayınız. Biliyorum, bu kadın hemşirenizdir. Eee, öyleyse ver borcunu deyince, Harun Reşit'in sarayı filan falan bütün kadınlık ruhunuzun hemşiresidir. Geç bu lakırdıları...

OROSPU : *(Pedro'ya)* Kurtarın beni bu herifin elinden.

PEDRO: Mesele nedir?

OROSPU : Bu sabah rastgeldim, avans verdi. Şimdi parasını istiyor, veremiyorum. Öteki sözümü tutmadığıma gelince...

KOMİSYONCU :O tarafı karıştırma...

OROSPU : Söyleyeceğim...

KOMİSYONCU : Sus diyorum...

PEDRO: *(Komisyoncuyu yakalar.)* Sen sus. *(Orospuya)* Söyle...

OROSPU : Hasta... Çok fena bir hastalığı var... Frengi. Kendimi bile bile ateşe atmam...

PEDRO: *(Komisyoncuya)* Haydi, bas buradan...

KOMİSYONCU : Fakat...

PEDRO: Defol çabuk. *(Yakasından yakalar ve komisyoncuyu dışarı atar.)*

DIŞARDAN KOMİSYONCUNUN SESİ: Görüşürüz seninle, efendi...

PEDRO: *(Dönüp gelirken)* Olur...

ŞAİR : *(Pedro'ya)* Kahramansın, Pedro...

PEDRO: Komik bir kahramanlık. Süfrajetlik gibi bir şey...

OROSPU : Teşekkür ederim...

PEDRO: Bir şey değil, bir şey değil...

(Orospu odasına gider. Kapıcı çıkar.)

DALBANEZO : Bütün bu işler çok garip...

PEDRO: Ah, üstadım, ah biraz iktisad-ı siyasi bilseydiniz...

DALBANEZO : Bırak şu iktisadı kuzum...

PEDRO: Her ne hal ise... Şimdilik allahaısmarladık...

(Pedro çıkar.)

ŞAİR : Kerimeniz hanımefendi nasıldırlar?

DALBANEZO: Her vakitki gibi. İş seyr-i tabiisinde... Amma mutlaka önüne geçeceğiz... Mutlaka. Dehşetli bir kavga olacak...

ŞAİR : Eğer rahatsız etmeyeceğimi bilseydim...

DALBANEZO : Zafer yüzde yüz benimdir...

ŞAİR : Eğer rahatsız etmeyeceğimi bilseydim...

DALBANEZO : Ne gibi rahatsızlık?..

ŞAİR : Demek istiyorum ki, efendim, eğer sizi ve kerimeniz hanımefendiyi rahatsız etmeyeceğimi bilseydim, çoktan beri kusur ettiğim ziyaretinize bugün...

DALBANEZO : Anladım... Anladım... Rica ederim, buyrun.

DÖRDÜNCÜ BAP

Edebiyat Tarihlerine, Bir Mahalleye Gelen Üç Otomobile, Bacakları Arasından Emzikleri Kıllı Memeler Sarkan İneklere Ve Daha Birçok Meselelere Dairdir...

DALBANEZO : Bak kızım sana kimi getirdim...

KIZ : Siz misiniz?.. Buyrun...

(Şair kızın elini sıkmak ister.)

KIZ : *(Elini uzatmışken, birdenbire çeker.)* Bugün de elimi sıkmayacaksınız. Daha iyileşmedim...

ŞAİR : Bir haftadan beri ziyaretinize gelemedim. Çok çalışıyorum.

KIZ : Kitabınız bitti mi?

ŞAİR : Evvelki gün bitirdim. Tâbie gönderdim.

KIZ : İçinde bütün şiirleriniz var, değil mi?

ŞAİR : Hemen hemen hepsi... Şiirlerimi tasnif ederken harikulade bir keşifte bulundum. *(İskemlesini kızın koltuğuna yaklaştırır.)* Son bir senede yazdığım yazıların yarısından fazlasını ilham eden sizsiniz. Siz benim için bir...

(Kız öksürür.)

KIZ : Biraz uzakta otursanız... Daha iyileşmedim. Sirayet devresi.

(Şair iskemlesini geri çeker.)

ŞAİR : Ne çıkar. Hanımefendi, iyileşeceksiniz... Ve ben sizden gelen her şeye...

KIZ : Kitabınız çok büyük mü olacak?

ŞAİR : Zannediyorum ki yüz sayfa kadar. Düşünün, ilk kitabım. Kalın, siyah deri bir cilt içinde... Beyaz kaymak kâatların üstüne şarklı bir kadının sürmeli gözlerinden damlamış gözyaşları gibi satırlar... Şiirlerimi beğeniyorsunuz, değil mi, hanımefendi? Bunu her zaman size soruyorum. Çünkü benim ilk münekkidim sizsiniz. Ve edebiyat tarihleri bu harikulade güzel hakikati nesillerden nesillere götüreceklerdir. Edebiyat tarihi kitaplarının haşin ağır kâatlara basılmış sayfaları benim çarmıha gerilmiş İsa gibi mustarip ve mağrur ismimin yanında, sizin isminizi bir Meryem Ana beyazlığıyla taşıyacaklardır...

KIZ : Ne güzel konuşuyorsunuz...

(Şair iskemlesini kıza yaklaştırır.)

ŞAİR : Doğru mu söylüyorsunuz? (*Ellerini uzatır.) (Kız öksürür. Şair hissettirmemeye çalışarak iskemlesini çeker, kız farkına varır.)*

KIZ : İşte... Gördünüz mü, böyle ihtiyatlı olmalı...

ŞAİR : Ne gibi, hanımefendi? Anlamadım...

KIZ : Hiç... Haydi yine deminki gibi konuşunuz... Şiir yazmak...

(Dışardan merdivenleri koşarak çıkan ayak sesleri.)

KIZ : Yine neler oluyor?

(Ayak sesleri kapıya doğru yaklaşır.)

KIZ : Baba, bize birisi geliyor...

(Kapı vurulur.)

DALBANEZO : Gir...

(İçeri, heyecanla kapıcı girer.)

KAPICI KADIN : Mösyö Dalbanezo... Mösyö Dalbanezo...

DALBANEZO : Ne var?

K. KADIN : Size misafirler geliyor.

DALBANEZO : Âlâ, buyursunlar...

K. KADIN : Büyük insanlar...

KIZ : Nasıl büyük insanlar?.

ŞAİR : Bir yanlışlık olmasın... Belki beni arıyorlar... Belki kitabımı gönderdiğim tâbidir.

K. KAD1N : Hayır. Sizi aramıyorlar. Hayır. Doktoru sordular. Bir erkek, bir kadın. Otomobille geldiler... Düşünün bir kere. Ben on senedir burada kapıcıyım. Bizim mahalleye yalnız iki defa otomobil geldi. Tam üstünüzdeki tavan arasında bir dilenci muhacir otururdu. Memleketinde asilzade imiş. Paralarını kumarda yemiş. Dolaryanda'ya dilenmeye gelmiş. Bir akşam odasında ölü bulduk. Bir de vasiyetname bırakmış. Dilenerek biriktirdiği paralarla kendisine birinci sınıftan otomobilli bir cenaze alayı yapsınlar istemiş... İşte mahalleye gelen ilk otomobil oydu... Birkaç sene sonra da karşı ki çamaşırcıda yangın çıktı. İtfaiye otomobili geldiydi. Fakat şimdi aşağıda sizin misafirlerinizi getiren otomobil, ne itfaiyeden, ne de cenaze için... Bizim Mister Klayn'ımki gibi. Büyük, Lüks, Pırıl pırıl, Sahici otomobil. Hani garp mahallelerinde, beyaz konakların...

(Kapıyı vururlar.)

K. KADIN : Geldiler... *(Koşar. Kapıyı açar.)* Buyrunuz... Buyrunuz... Doktor Dalbanezo'nun odası burasıdır.

(İçeri Vilyams ile Paolina girer.)

DALBANEZO : Beni mi istiyordunuz.

VİLYAMS : Doktor Dalbanezo ile mi müşerref oluyorum?

DALBANEZO : Evet.

VİLYAMS : Sizinle hususi konuşmak arzusundaydım. *(Kapıcı kadına ve şaire bakar.)*

ŞAİR : Müsaadenizle, hanımefendi. Yine görüşürüz, Doktor...

(Çıkar.)

K. KADIN : Ben yabancı sayılmam. Ben... Belki Mister Klayn'ın ismini işitmişsinizdir. Kızını Fransalı bir Prense...

DALBANEZO : *(Kapıcıya)* Bizi yalnız bırakınız, madam.

K. KADIN : Peki öyle olsun... Amma kira meselesinde ben size...

DALBANEZO : Madam...

K. KADIN : Gidiyorum... *(Misafirleri selamlayarak)* Allahaısmarladık, mister, allahaısmarladık, mis...

(Çıkar.)

DALBANEZO : *(Kızını takdim ederek)* Kızım... Kızımın yanında konuşamayacağımız hiçbir mesele yoktur. Esasen kendisi...

VİLYAMS : Matmazel rahatsız olmasınlar... Müsaade ederseniz kendimi takdim edeyim. Ben, Dolaryanda Müttehit Verem Sanatoryumları Tröstü Meclis-i İdare Reisi Vilyams... *(Yanındaki kadını takdim ederek)* Sanatoryumlar Sertabibimiz Mis Paolina... Kendileri aynı zamanda Bütün Dolaryanda Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin reisidir...

(Sükut. İşleyen saat sesi)

DALBANEZO : Sizi dinliyorum.

VİLYAMS : Bu sabah gazetelerde mülakatınızı okudum. Keşfiniz beni fevkalade alakadar etti.

PAOLİNA : Mühimce bir keşif...

VİLYAMS : Bütün Dolaryanda ve hatta bütün dünyada verem işleriyle en yakından alakadar olan bir adam sıfatıyla...

PAOLİNA : Verem işi, müessesemiz kadar hiçbir müesseseyi alakadar edemez.

VİLYAMS : Sizinle keşfiniz hakkında bizzat konuşmaya geldim...

PAOLİNA : Eğer anlaşabilirsek...

VİLYAMS : Aziz Doktor Dalbanezo cenapları, kısa ve keskin konuşalım...

DALBANEZO : Nasıl arzu ederseniz...

VİLYAMS : Bir şarlatan olmadığınızdan eminim. Serumunuzun muvaffak olacağı şüphesizdir... Hakkınızda bu sabahtan beri yaptırdığım tahkikat...

PAOLİNA : Ciddiyetinize şüphe bırakmıyor...

VİLYAMS : Kısa ve keskin konuşalım. İşinizin muvaffakiyeti için paraya, sermayeye ihtiyacınız var. Hem de mühim bir sermayeye...

DALBANEZO : Evet.

VİLYAMS : Halbuki su parasını vermediğiniz için musluklarınız durmuştur...

PAOLİNA : Yakında da elektriğinizi kesecekler...

DALBANEZO : Evet.

VİLYAMS : Ben size müessesemiz namına işinize lazım olan sermayenin iki üç mislini verebilirim.

PAOLİNA : Bir de mükemmel laboratuvar...

DALBANEZO : Doğru mu söylüyorsunuz? Evet, doğru söylüyorsunuz... Zaten bunu bekliyordum. Hayrın dehası...

VİLYAMS : Mükemmel bir laboratuvar...

PAOLİNA : Laboratuvarlar...

VİLYAMS : İstediğiniz kadar para.

DALBANEZO : Nihayet hayrın dehasının harekete geleceğinden emindim...

VİLYAMS : Aziz Doktor Dalbanezo, kısa...

PAOLİNA : Ve keskin konuşalım...

VİLYAMS : Arzunuzun derhal tahakkuk etmesi için benim mukabil bir teklifim var...

PAOLİNA : Bilamünakaşa derhal kabul edilmesi lazım gelen bir teklif...

VİLYAMS : Sizinle bir kontorato, bir mukavele yapacağız...

DALBANEZO : Her teklifinizi kabule hazırım. Yeter ki...

VİLYAMS : Kontoratomuz mucibince, madde bir : Benim Vast Uest'teki çifliğimin büyük binasının tekmil alt katı...

PAOLİNA : Mükemmelen mücehhez...

VİLYAMS : Bir laboratuvar halinde size tahsis edilecektir...

DALBANEZO : Âlâ...

VİLYAMS : Madde iki : Emrinize bir milyon dolarlık bir sermaye verilecektir...

PAOLİNA : İcabederse bu miktar fazlalaştırılabilir.

DALBANEZO : Bu kadarı bile çok...

VİLYAMS : Madde üç : Müessesemiz tarafından taahhüt edilen bu hususata mukabil, siz Doktor Dalbanezo...

DALBANEZO : Tabii en kısa bir zamanda serumu kabili tatbik bir hale getireceğim.

VİLYAMS : Hayır.

PAOLİNA : Hayır, üçüncü madde bu değil...

DALBANEZO : Ya ne?

VİLYAMS : İş bu mukavelenamenin imzasından itibaren altı ay zarfında Doktor Dalbanezo Vas Uest'teki çifliğin iki yüz elli beş inek ve öküzünü tedavi edecektir.

DALBANEZO : Ben baytar değilim...

VİLYAMS : Üçüncü maddeye devam ediyorum : Ve yalnız inek ve öküzlerin tedavisine hasr edilmesi icabeden bu altı ay zarfında Doktor Dalbanezo fikren dahi olsa başka hiçbir işle meşgul olmayacaktır... Başka hususata dair en küçük bir tecrübe bile yapmayacaktır...

PAOLİNA : Madde dört. Üçüncü maddenin infazı hususunu müessesemiz sertabibi Mis Paolina, yani ben, kontrol edecektir.

VİLYAMS : Üçüncü ve dördüncü maddeler anlaşıldı mı, aziz doktor?

DALBANEZO : Hayır... Hayır... Hayır... Bana laboratuvar ve para vereceksiniz? Fakat ben, altı ay her işimi bırakıp sizin ineklerinizi ve öküzlerinizi tedavi edeceğim... Ya serum? Ya Serum Dalbanezo?

VİLYAMS :O işle altı ay sonra uğraşacaksınız. Zira beşinci maddemiz şudur : Doktor Dalbanezo mukavelenin üçüncü maddesine tamamen riayet ettiği taktirde, altı ay sonra içinde çalıştığı laboratuvar ve bir milyon dolarlık sermaye kendisinin olacaktır...

PAOLİNA : Gördünüz mü beşinci maddeyi. Demek altı ay sonra serumunuzla istediğiniz kadar uğraşabileceksiniz... Laboratuvar var, para var...

DOKTOR : Alay mı ediyorsunuz? Ben verem aşısını buldum. Beşeriyeti kurtaracağım...

PAOLİNA : Doğru...

VİLYAMS : Fakat bu umumi bir mesele...

DALBANEZO : Sonra, kızımın bir an evvel kurtarılması lazım. Altı ay geçtikten sonra...

PAOLİNA : Doğru...

VİLYAMS : Fakat bu hususi ve şahsi bir mesele...

PAOLİNA : Mevzuubahis olan...

VİLYAMS : Her şeyden evvel ticari bir meseledir... Mukabil bir menfaat olmadan kimse kimseye para vermez...

KIZ : Baba...

DALBANEZO : Ne istiyorsun?

KIZ : Zararı yok, baba... Ben ölebilirim. Sabret, baba... Öküz doktorluğu yapma, baba...

PAOLİNA : Matmazel... Öküzleri hakir ve aşağılık görmeyiniz rica ederim. Unutmayınız ki, ben Dolaryanda Himaye-i Hayvanat Cemiyeti'nin reisiyim... Beni tahkire hakkınız yok...

KIZ : Fakat sizi...

VİLYAMS : Bu bahsi kapatalım, hanımlar... Aziz doktor, mukavelenin bir müsveddesini size bırakıyorum. Düşünüp taşının. Altı ay çabuk geçer. Altı ay sonra... Hem zannetmeyiniz ki, size başkaları, işiniz için herhangi bir teklifte bulunabilir. Sonra sevgili kızınız da çiftlik havasından istifade eder... Altı ay kısa bir zamandır. Hemen işe başlarsanız.

DALBANEZO : Yani öküzlerinizi tedaviye...

PAOLİNA : Evet, o zavallı mustarip hayvancıkları.

VİLYAMS : Kızınız için de belki geç kalınmamış olur. Düşününüz, taşınınız aziz Doktor Dalbanezo... Mukaveleyi işte masanızın üstüne bırakıyorum. Telefon numarası yazılıdır. Allahaısmarladık, efendim.

PAOLİNA : Allahaısmarladık.

VİLYAMS : Allahaısmarladık, küçük hanım.

PAOLİNA : Allahaısmarladık, kızım. Ve hayvanları seviniz. Hayvancıklara acıyınız... İsa öyle emretti.

DALBANEZO : Güle güle... Mukaveleyi alıp götürün. İmzalamayacağım.

VİLYAMS : Zararı yok. Kalsın.

PAOLİNA : Düşünün, Dekart dedi ki : Mademki düşünüyorum öyle ise varım.

(Çıkarlar. Sükut.)

(Dışardan bir otomobil kornası.)

KIZ : Gittiler.

DALBANEZO : Otomobilleri öküz gibi, kuduz boğa, azgın inek gibi böğürüyor.

KIZ : Sabret, baba... Beni düşünme... Mademki onlar geldi, başkaları da gelecektir.

DALBANEZO : Hiç, amma hiçbir şey anlamıyorum... Bu adamlar deli midir? Ben, Dalbanezo, ben tek bir aşıyla Basil dö Kohları ayaklarının dibine serecek olan adam... Ben, öküzleri tedavi edeyim? Kocaman boynuzlu, kalın enseli öküzler... Bacaklarının arasından emzikleri kıllı torba memeler sarkan inekler... Benimle alay ettiler. Muhakkak.

KIZ : Baba, belki de seni tecrübe etmek istediler.

DALBANEZO : Ne tecrübesi?

KIZ : Sen roman okumazsın ki, bilesin... Sevgililerin ciddiyetini anlamak için birçok insanlar böyle tecrübeler yaparlar.

DALBANEZO : Tecrübe... Beni tecrübe... Laf... Böyle şey olmaz... İnekler... Bacaklarının arasından emzikleri kıllı memeler sarkan inekler... Altı ay... Nereye bıraktı herif şu kâadı... *(Masanın üstündeki kâadı tam yırtarken, kapı çalınır.)* Bu da kim? Gir!

ŞAİR : *(İçeri girerek)* Benim, üstat. Sofada dolaşıyordum. Sesinizi duydum. Belki bir yardımım dokunur diye düşündüm.. Misafirleriniz sizi sinirlendirdiler galiba?..

DALBANEZO : *(Kâadı uzatarak)* Alın şu kâadı okuyun... Ve ne anladığınızı söyleyin bana.

KIZ : Babama anlatamıyorum ki...

ŞAİR : *(Kâadı okuyarak)* Mükemmel...

DALBANEZO : Nasıl mükemmel... Ha, birinci madde...

ŞAİR : *(Okumakta devam ederek)* Ne hayırhah insanlar...

DALBANEZO : Kim? Daha ikinci maddedesiniz galiba?

ŞAİR : Evet. Affedersiniz amma, niçin bütün bunlara sinirlendiğinize aklım ermiyor...

DALBANEZO : Okumakta devam ediniz. Daha üçüncü, dördüncü madde var...

ŞAİR : *(Okumakta devam ederek)* Ne?.. Rezalet. Kepazelik... *(Kıza)* Affedersiniz... Olur iş değil...

DALBANEZO : Ne buyrulur?

ŞAİR : İlmin mukaddes mabedine bu kadar ağır ve küstahça bir taarruz yapılmamıştır.

KIZ : Fakat, bir ihtimal...

ŞAİR : Emin olunuz ki, üstadım... İftiharla söylüyorum. Pabuçlarım su alıyor. Kışlık paltom yok. Fakat bana böyle bir milyonluk değil, yüz milyonluk, böyle bir teklif yapsalar, bir saniye düşünmez reddederdim... Reddederdim zayıf kelime... Bu kelimenin asaleti yok... Hayır... Daha asil bir kelime, daha canhıraş bir cümle, ilahların yayı gibi gergin bir mısra ile ifade edilecek bir şey yapardım. Evet yapardım...

PEDRO : *(Açık kalmış kapının eşiginde gözükür.)* Şairimiz yine coşmuş... Girebilir miyim, üstat?

DALBANEZO : Buyrun...

ŞAİR : Nasıl coşmayayım, azizim Pedro? Demin üstadın ziyaretine gelen sanatoryumlar reisinin, üstada yaptığı şu teklife bakın.

PEDRO : Müsaade eder misiniz, üstat?

DALBANEZO : Okuyun.

PEDRO : *(Kâadı okuyarak)* Vay gidi tilkiler vay, bakalım altından ne çapanoğlu çıkacak?

DALBANEZO : Nerden anladınız?

PEDRO : Birinci maddeden belli... *(Okur)* Bir tuzak kokusu var... *(Okur)* Mesele aşikâr, tabii... Buyrun, üstat...

DALBANEZO : Ne dersiniz bu işe?

PEDRO : Hiç. İktisad-ı siyasi meselesi... Bütün bu işler bir kerre daha, iktisat ilminin eşyalar arasındaki münasebeti değil, insanlar arasındaki münasebetleri tetkik etmesi lazım geldiğini gösterir...

DALBANEZO : Söyleyecekleriniz bundan ibaret mi?

PEDRO : Evet, üstadım. Bir de, bende var. Getireyim. Okuyun. Rica ederim...

DALBANEZO : Sizin iktisat kitabını mı? İstemem. Kızımın izahı sizin nazariyelerinizden daha akla yakın...

KIZ : Ben diyorum ki, belki bu adamlar babamı tecrübe etmek istediler. Romanlarda olduğu gibi...

ŞAİR : Bak, bu aklıma gelmemişti. Muhtemel. Hem de kuvvetle. Mutlaka böyledir. Şayan-ı hayret bir zekânız var, hanımefendi...

PEDRO : Canım efendim...

(Tâbi açık kapıdan başını uzatarak)

TABİ : Affedersiniz, efendiler... Birisini arıyordum. Kapıcı kadın kendisinin bu katta oturduğunu söyledi. Yalnız hangi odada, sormayı unuttum... Affedersiniz, efendiler. Sizi rahatsız ettim...

PEDRO : Kimi arıyordunuz?

TÂBİ : Uzun bir ismi var. Jan Marino Seredya gibi bir şey...

ŞAİR : Aradığınız adam benim, efendi. Yalnız ismimi çok yanlış söylüyorsunuz. Jan Marino Seredya değil, Jan Mirano Seredya...

TABİ : Demek sizsiniz... İsmin o kadar ehemmiyeti yok. İçeriye girebilir miyim?

ŞAİR : *(Doktorun yüzüne bakar.)*

DALBANEZO : Buyrun...

TABİ : Efendiler, hanımefendi. *(Selam verir.)* Bendeniz "Yalnız Şaheser" Neşriyat Şirketi'nin müdürüyüm. İsmim. İsmimin ehemmiyeti yok, şöhret yapacak değilim. *(Şaire)* Kitabınızı aldık, efendim.

ŞAİR : Demek kabul edildi.

TÂBİ : Gibi...

ŞAİR : İlk mecmuayı eşarımın müsveddelerini beyefendinin temsil ettikleri neşriyat şirketine göndermiştim de...

TABİ : Neşriyat şirketimiz, isminden de anlaşılacağı veçhile, burada ismin ehemmiyeti aşikârdır, evet şirketimiz yalnız şaheserler tab ve neşretmektedir. Bu itibarla...

ŞAİR : Benim kitabımı basacak mısınız?

TABİ : Kuvvetle zannederim... Efendiler, siz beyin şiirlerini okudunuz mu?

KIZ : Ben okudum. Daha doğrusu kendileri bana okudular.

TABİ : *(Dalbanezo'ya)* Ya siz, mister?.. Affedersiniz isminizi bilmiyorum. Fakat yine burada ismin ehemmiyeti yok, siz nasıl buluyorsunuz?

DALBANEZO : Kızıma okurken kulağıma çalındı. Fena değil... Güzel...

TABİ : *(Pedro'ya)* Ya siz, aziz Mösyö... Öööö...

PEDRO : İsmin yine burada ehemmiyeti yok. Bence, bizim şair on dokuzuncu asır pazarının müstahsili.

ŞAİR : Ne?

DALBANEZO : Bir şey anlamadım.

TABİ : Ne mükemmel bir cevap. Şimdi ismin ehemmiyeti var. İsminizi lütfeder misiniz?

PEDRO : Pedro...

TABİ : Ne iş yapıyorsunuz?

PEDRO : Ne iş yaptığımın ehemmiyeti yok. Bütün tekliflerinizi önceden reddederim...

TÂBİ : Yazık...

ŞAİR : Merak içindeyim...

TABİ : Bir dakika... Evvela şüphesiz ki, siz dokuma itibariyle harikulade bir kumaşsınız. Mükemmel bir parça. Yirminci asırda, Amerika yerlileri gibi nesilleri tükenen bir istidat. Tebrik ederim...

ŞAİR : Teşekkür ederim...

TABİ : Bir şey değil... Saniyen, eğer muvaffak olmak isterseniz, mutlaka isminizi değiştirmelisiniz.

ŞAİR : İsmimi mi?

TABİ : Evet. Jan Mirano filan... Bu on dokuzuncu asır firması... Halbuki mesela şöyle bir isim, şöyle bir reklam firması : Dug Cin... Nasıl? Nasıl? Asri... Unutmayınız ki burda ismin büyük ehemmiyeti vardır.

DAEBANEZO : Hayret...

ŞAİR : Fakat.

TABİ : Sonra, efendim, *(Pedro'yu göstererek)* beyfendi demin ne dediler? Şairimiz on dokuzuncu asrın müstahsilidir buyurdular, doğru...

ŞAİR : Ne demek? Nasıl doğru...

TABİ : Biçtiğiniz harikulade kumaşların biçmeleri yirminci asır pazarının talebine uygun gelmiyor...

PEDRO : Daha doğrusu, yirminci asrın muayyen bir alıcı zümresinin talebine...

TABİ : Yine çok doğru söylediniz, aziz Mösyö Pedro... Evet, Japon kâadı üzerine, imzalı ve numaralı eser isteyen müşterilerimizin talebine tevafuk etmiyor. Halbuki biz...

ŞAİR : Kafam karmakarışık oldu. Lütfen sadede geliniz...

TABİ : Şimdi... Demek istiyorum ki, kitabınızı maalesef basmayacağız...

ŞAİR : Ne?

TÂBİ : Fakat, eğer, istediğimiz şekilde kumaş biçerseniz, her kitabınız için peşinen bin dolar vermeyi taahhüt ederim...

ŞAİR : Yani benden başka türlü şiirler istiyorsunuz.

TÂBİ : Evet.

ŞAİR : Nasıl?

TÂBİ : *(Cebinden bir deste kart postal çıkarır.)* Mesela şu resimlerin şiiri...

KIZ : Bana da gösterin...

ŞAİR : Allah göstermesin... Sizin gözlerinizin böyle manzaralar görmesine bir dakika tahammül edemem...

TÂBİ : Nasıl? Mutabık kaldık mı, büyük dostum?

KIZ : Anlıyorum. Anlıyorum. Mahvolacaksınız...

TABİ : Bilakis, hanımefendi. Milyoner olacaklar. Aziz şair, size derhal avans olarak bin dolar veriyorum. Eser bittikten sonra on bin dolar daha vereceğim. Ve istediğimiz gibi beş eser, bir iki borsa işi, tabii orasını dehanız işleyecek ve milyonersiniz...

ŞAİR : Bir dakika daha dinleyemem, efendi. Çıkınız.

KIZ : Büyük şairim.

ŞAİR : Teşekkür ederim.

TABİ : Avans olarak, derhal bin beş yüz dolar...

ŞAİR : Çıkınız...

TABİ : Siz bilirsiniz .. *(Çıkar.)*

(Kısa bir sükut. Hızla kapı açılır. Kapıcı kadın girer).

KAPICI KADIN: Doktor. Kapınızın önünde bir herif duruyor. Varsın dursun. Sonra, demin muhterem misafirlerinizin yanında beni tahkir ettiniz. Tarziye isteyecek değilim. Yalnız bir aydan beri kira vermiyorsunuz. Konturatoya göre bir hafta mühletiniz var. Bir hafta sonra, hemen evimi bırakacaksınız... Aylığı verseniz de artık makbulüm değildir.

DALBANEZO : Beni, hasta kızımla sokağa mı atıyorsun?..

PEDRO : Bana bak, kocakarı, demin gelen otomobilli misafirler bu işi görmen için sana kaç para verdiler?

K. KADIN : Orası senin üstüne vazife değil. Allahaısmarladık. Bir hafta mühlet... Başınızın çaresine bakın. Benden ancak bu kadar insaniyetlik. *(Kapıdan çıkarken, kapının önünde duran ve açık kapıdan gözüken Tâbi ile karşılaşır).*

K. KADIN : Hâlâ burda mısın? Bekle... bekle... *(Pedro kapıyı kapar.)*

ŞAİR : Neydi bugün bu başımıza gelenler?

TABİİN SESİ : Aziz şair, ben hâlâ buradayım. Avans iki bin...

PEDRO : Şairim, sizinki bir şey değil. Asıl doktorun işinde bir çapanoğlu var.

KIZ : Bense bilakis babamınkini bir tecrübe...

TABİİN SESİ : Avans üç bin. Eser on beş bin dolar...

PEDRO : Hayır. Tecrübe filan değil... Sonra şairin işi meydanda, basit. Çok basit hem de...

TÂBİİN SESİ : Avans dört bin...

ŞAİR : *(Pedro'ya)* Ne dediniz, Pedro? Benim işim basit mi? Haiz-i ehemmiyet değil mi? Yani ne demek istiyorsunuz? Sanat, şiir, ilimden, doktorluktan daha az mı ehemmiyetli bir şey...

PEDRO : Yok canım, ters anladınız...

DALBANEZO : Sinirlenme, oğlum...

TÂBİİN SESİ : Avans dört bin. Eser on altı bin dolar.

ŞAİR : Oğlum mu? Demek siz de beni şayan-ı merhamet buluyorsunuz? Yani benim işim basit. Ben şair parçası, siz doktor, Doktor Dalbanezo... Mühim adam... Bir milyon teklif ediyorlar. Hem de altı ay öküzlere bakmak için...

TÂBİİN SESİ : Dört bin... On altı bin...

KIZ : Pedro, susturun şu dışardaki herifi...

ŞAİR : Hayır, dışardaki herif susmayacak. Bana da babanız kadar ehemmiyet vermeleri, sizin de asabınızı bozdu galiba? Hayır, dışardaki susmayacak? Susacak... olan şimdiye kadar sizden ışık alan peri-i ilhamımdır...

TÂBİİN SESİ : Dört bin... On yedi bin...

ŞAİR : Geliyorum... *(Odadakilere)* Elveda... *(Çıkar.)*

BEŞİNCİ BAP

Doğan Bir Şiir Yıldızına Dairdir...

(Merdiven sahanlığı)

TÂBİ : Demek mutabık kaldık?

ŞAİR : Evet. Ve içerdekiler hasetlerinden çatlasınlar...

TÂBİ : Alâ... Buyrun dört bin dolarlık avans çekini. Ve lütfen şu senedi imzalayın... Bir ay sonra ilk kitap bitmeli...

ŞAİR : Derhal. Yalnız bir mesele var. İlham perisi. Şimdiye kadar doktorun müteverrim solgun kızından esirî ilhamlar almıştım. Halbuki yeni kitap için başka bir memba...

TABİ : Artık işin burasına aklım ermez. Yalnız arzu edilirse kokain temin olunabilir. Morfin de olur amma, pasif çok. Kokain yine en iyisi.

ŞAİR : Fakat peri-i ilham. Anlıyor musunuz? Peri... Durun... Buldum... *(Koşarak orospunun kapısını çalar.)* Aç kapıyı aç... Çabuk...

OROSPU : Kim o?

ŞAİR : Aç... Benim... Ben...

OROSPU : *(Kapıyı açar.)* Ah, siz misiniz? Sen misin, kardeşim.

ŞAİR : Kes... Kardeş filan yok. Sana elli dolar. Gir içeri... *(Kadını iter.)* Bana zanaatının bütün hünerlerini göster. Şiir yazacağım.

(İçeri girerler.)

TABİ : Yeni bir şiir yıldızı doğuyor...

BİRİNCİ KISMIN SONU

İKİNCİ KISIM

Şahıslar :

Doktor Dalbanezo, Doktor Dalbanezonun Kızı, Şair, Vilyams, Paolina, Fraklı Adam 1., Fraklı Adam 2., Doktor, Ruhiyatçı, Petrol Kralı, Tablo Satıcısı, Eskimo Ressam, Kadın ve erkek davetliler, Frayman, Gazeteciler

BİRİNCİ BAP

Yine Dört Telefon Ve Bir Radyoya Dairdir...

FRAYMAN : *(Çalan telefonlardan bir tanesini açarak)* Alo!..

TELEFONDA SES : Allo. Allo. Neresi orası?

FRAYMAN : Burası Dolaryanda Post Müttehit Gazeteler...

TELEFONDA SES : Kim konuşuyor?

FRAYMAN : Tröst Meclis-i İdare Reisi Frayman.

TELEFONDA SES : Âlâ. Ben Vilyams.

FRAYMAN : Sanatoryumlar?..

TELEFONDA SES : Evet...

FRAYMAN : Telefonunuzu bekliyordum.

TELEFONDA SES : Biliyorum. Dinleyiniz. Bir haftadan beri Doktor Dalbanezo işi etrafında yaptığınız neşriyat, bana, müesseseme karşı çevrilmiş bir şantajdır.

FRAYMAN : Olabilir. Devam ediniz. Teklifiniz?

TELEFONDA SES : Teklifim şu. Madde bir : Şantaj hareketiniz mağlup olmuştur. Adamlarınızın herhalde size haber vermiş oldukları gibi, altı gün evvel, Doktor Dalbanezo'ya yapmış olduğum teklif, bu sabah kendisi tarafından kabul edilmiştir.

FRAYMAN : İşin son safhasından haberdar değildim.

TELEFONDA SES : Binaenaleyh sizin benden bir sent bile alabilmeniz...

FRAYMAN : Derhal neşriyatı kesiyorum.

TELEFONDAN SES : Hayır. Dinleyiniz. Madde iki : Neşriyata devam edeceksiniz. Fakat Doktor Dalbanezo'nun hakiki mahiyetini gösterecek bir surette.

FRAYMAN : Anladım. Üçüncü maddeniz nedir?

TELEFONDA SES : İlk neşriyatınızda benden koparacağınızı zannettiğiniz miktar.

FRAYMAN : Olrayt. *(Telefonu kapar. Başka bir telefon açar.)* Allo.

TELEFON 2 : Allo.

TELEFON 3 : Allo.

TELEFON 4 : Allo.

FRAYMAN : Yazınız. Doktor Dalbanezo bir şarlatandır. Sana toryumlar tröstüne baytar olarak angaje edilmiştir. Gerisi malum.

(Telefonu kapar.)

TELEFON 2 : *(Telefonu kapar. Daktiloya)* Yazınız.

TELEFON 3 : *(Telefonu kapar. Katibe)* Yazınız.

TELEFON 4 : *(Telefonu kapar. Daktiloya)* Yazınız.

TELEFON 2 : Dolaryanda Post Müttehit Gazeteler Tröstü'nün mühim bir tavzihi. Karilerimizi aldatmamak ilk hedefimizdir.

TELEFON 3 : Muhterem okuyucularımız. Bir haftadan beri verem serumunu bulduğunu yazdığımız Doktor Dalbanezo'nun basit bir şarlatan olduğu...

TELEFON 4 : Doktor Dalbanezo hem bizi, hem profesör heyetimizi, hem de efkâr-ı umumiyeyi aldatmıştır.

TELEFON 2 : Bir haftadan beri kurnaz bir serserinin oyuncağı olduğumuzdan dolayı...

TELEFON 3 : Beynelmilel bir avantürist, Doktor Dalbanezo.

TELEFON 4 : Dolaryanda'mızın ilmini tarih karşısında lekelemek üzere olan serserinin meşum faaliyetine mani olduk. Hakikatleri meydana çıkardık. Doktor Dalbanezo basit bir inek ve öküz baytarından başka bir şey değildir.

TELEFON 2 : Bütün dünyanın en hayırhah müessesesi olan Dolaryanda Sanatoryumlar Tröstü, büyük bir alicenaplıkla, bu zavallı serseriyi baytar olarak angaje etmiştir.

TELEFON 3 : Bir kerre daha anlaşıldı ki, veremin serumla tedavisi kabil değildir...

TELEFON 4 : Dünyadaki en mükemmel, yüzde yüz şifayı temin eden sanatoryumları kendi arazisinde toplamış bir memleket olarak iftihar edebiliriz...

RADYO : Allo. Allo. Burası Dolaryanda. Bir haftadan beri etrafında bir hayli gürültü yapılan Doktor Dalbanezo'nun basit bir şarlatan olduğu anlaşılmıştır. Bütün profesörlerimiz, veremin ancak sanatoryum tedavisi ile...

İKİNCİ BAP

Doktor Dalbanezo'nun Meşgalesine, Bir Damla Güneş Ve Hayvanları Sevmenin En Büyük İbadet Olduğuna Dairdir...

(Dışardan tango temposu gitara ile)

Sinyorina kara gözlü Sinyorina
gözlerinden yanağına düşen beni
görmeyelim ört yüzüne yelpazeni.
Sinyorina kara gözlü Sinyorina
gelelim mi kollarına Sinyorina?
Sinyorina, Sinyorina, Sinyorina...

(Doktor Dalbanezo'nun Vast Uest çiflik köşkündeki büyük Laboratuvarlarından birisi. Dalbanezo meşgul. Kızı koltukta.)

KIZ : Baba, dinle. Yukarı kattaki ziyafette, bak hangi şarkıyı söylüyorlar...

DALBANEZO : Ne şarkısı? Şarkı filan dinleyecek halim yok.

KIZ : İnekler seni bu kadar uğraştırıyor mu ki... Bir saatten beri şişelerle oynuyorsun...

DALBANEZO : Yeryüzündeki bütün inekler kahrolsun. Şurda iki ayımız daha kaldı. O Paolina olacak karı beni eskisi gibi, gümrük kolcusu gibi kontrol etmekten vazgeçti biraz. *(Sükut.)* Sana bir müjdem var?

KIZ : Pedro'dan haber mi?

DALBANEZO : Hayır, Pedro'dan haber yok hâlâ... Mesele o değil. Farkında mısın ki, bir aydır, gizli gizli bir şeyler yapıyorum. İş saatinden sonra Paolina laboratuvarları kitlemese... Bir aydır kaçamak yaptığım şeyi bir günde bitirirdim.

KIZ : Ne yapıyorsun, baba?

DALBANEZO : Serum. Bir tek. Bir tek serum...

KIZ : Ne serumu?

DALBANEZO : Sen de mi? Sen de mi unuttun? Ben kimim? Niçin burdayım? Yoksa senin için de beynelmilel serseri öküz baytarı Dalbanezo mu oldum?

KIZ : Baba...

DALBANEZO : Öyleyse. Ne serumu diye nasıl sorabilirsin? Ben ne serumu yapabilirim? Serum Dalbanezo'dan başka ben...

KIZ : Aman, baba, yavaş konuş. Duyacaklar...

DALBANEZO : Olur. Hırsız gibi konuşayım. Deminden beri uğraştığım şey bir tek serumun boşaltılmasıydı. Şimdi. On dakika sonra hazır. Sonra...

KIZ : Baba... Verem serumu on dakika sonra hazır mı? Sahi mi... Baba...

DALBANEZO : Yavaş. Bağırma. Duyacaklar. Sonra kalbin de zayıfladı. Çok heyecan istemez...

KIZ : Babacığım...

DALBANEZO : Sen yalnız psikolojini kontrol et. Ona aklım ermez... Fakat fizyolojinden mesul olan benim. Düşün. Bak şişeye...

KIZ : Baba. Yakından göster...

DALBANEZO : Bak. İçindekini görüyor musun? Serum. Koh'un basillerini ayaklarımın dibine serecek.

KIZ : İlk serum kimin?

DALBANEZO : Ne dedin? İlk serum kimin mi? Seninle bunu kararlaştırmadık mı? İlk meydan muharebesini senin ciğerlerinde vereceğim. İki ay sonra ayaktasın. Ateş yok. Öksürük yok. Kan yok. Ciğerler körük gibi. Kalp saat gibi. Koşabiliyorsun. İstediğin kadar bağırabiliyorsun.

KIZ : Baba, derece de koymayacağız, değil mi, artık?

DALBANEZO : İneklerle beraber kahrolsun bütün dereceler...

KIZ : Baba, serumun ne güzel rengi var. Bir damla, bir küçük damla güneş gibi.

DALBANEZO : Güneş gibi ya!..O güneş damlasını senin damarlarına akıtacağım...

KIZ : Baba, haydi. Ben hazırım...

DALBANEZO : Beş dakika daha lazım. Beş dakikalık bir acele her işi bozabilir.

KIZ : Baba, yanıma otur. Elinde şişeyi tut! Ona bakarken bile ciğerlerimin temizlendiğini hissediyorum.

(Doktor Dalbanezo kızının yanına oturur. Bir elinde saat, ötekinde şişe vardır. Arkaları kapıya dönüktür. Sükût. Kapı yavaş yavaş açılır. Paolina gözükür. Ayaklarının ucuna basarak doktorla kızına yaklaşır.}

KIZ : Baba. Dört dakika kaldı...

DALBANEZO : Dört dakika sonra kurtuldun artık. Serum Dalbanezo ilk zaferini kazanacak. Ben beynelmilel serseri, ben öküz baytarı...

(Paolina birdenbire doktorun elindeki serum şişesinin üstüne atılır. Şişeyi alır yere atar. Şişe kırılır...)

KIZ : Baba...

DOKTOR : *(Paolina'ya)* Kaltak...

PAOLİNA : Hiddetlenmeyiniz. Muhterem kerimenizin yanında böyle fena sözler söylemeyiniz. Genç kızların kulakları böyle...

DALBANEZO : Sus... Ne haltettin?

KIZ : Babacığım...

PAOLİNA : Vazifemi yaptım. Mukavelenin üçüncü maddesi sizi inek tedavisinden başka hiçbir iş ve tecrübe ile fikren olsun...

DALBANEZO : Hâlâ dırlanıyorsun. Boğarım seni. Basil dö Koh gibi...

PAOLİNA : Hâlâ Basil dö Koh'tan bahsediyorsunuz. Namuslu insanlar altına imzalarını koydukları taahhütlere riayet ederler...

DALBANEZO : Ya kızım?..

PAOLİNA :O sizin şahsi meselenizdir. Önceden düşünmeliydiniz. Sizi kimse icbar etmedi...

DALBANEZO : Beni kızımla sokağa attırdınız...

PAOLİNA : Hayır. Pek âlâ, dostunuz Pedro size odasının kapılarını açtı. Size baktı.

DALBANEZO :O da kayboldu ortadan. Onu da ikinci günü yok ettirdiniz.

KIZ : Baba, şimdi anlıyorum, belki de öldürttüler.

PAOLİNA : Hayır. Sadece hapse girdi. Zaten Fransız darbı meseli meşhur : Bana kiminle ahbaplık ettiğini söyle, senin kim olduğunu söyleyeyim.

DALBANEZO : Kaltak...

KIZ : Baba...

PAOLİNA : Nafile sinirlenmeyiniz. İsa hiddetli insanları sevmezdi.

KIZ : Baba, üzülme. Zararı yok beklerim. Bir güneş damlası gibi yananı gördüm. Kendimi öyle kuvvetli hissediyorum ki...

(Dalbanezo yere eğilir. Kırık şişe parçalarını almak ister, Paolina ayaklarıyla şişeleri ezer.)

PAOLİNA : Bırakınız onları. Hakkınız olmayan şeye dokunmayınız. Sizin yaptığınız bir hırsızlıktır. Mister Vilyams'a haber verirsem sizi kolunuzdan tuttuğu gibi derhal kapı dışarı atar.

DALBANEZO : Atsın. Git. Söyle...

PAOLİNA : İş bununla da kalmaz. İş yalnız kızınızın sokağa düşmesiyle de bitmez. Mukavele ahkâmına riayet etmeyenlerin encamı malum...

KIZ : Baba...

PAOLİNA : Size son tavsiyem. Bundan sonra namuslu olunuz. İsa günahkârları affederdi. Ben de sizi affediyorum.

DALBANEZO : İfrit seni...

PAOLİNA : Boş laflara lüzum yok. Hem sizi büyük ahırdan bekliyorlar. Sarı inek yine hastalanmış. Ağrısı tutmuş. Zavallı hayvancığın imdadına koşunuz. Hayvanları sevmek en büyük ibadettir. Allahaısmarladık. *(Kıza)* Allahaısmarladık yavrucuğum. Babanızı vazife başına göndermek için icabedenleri söyleyiniz. Vazife mukaddestir... *(Çıkar.)*

ÜÇÜNCÜ BAP

İki Fraklı Adamın Yaptığı Dedikodulara, Eskimo Ressam Taita'ya, Sanatın Sanat İçin Olduğuna Ve Paolina'nın Meseleyi Nasıl Hallettiğine Dairdir.....

(Çiftliğin üst katı. Balo.)

FRAKLI ADAM 1 : Ne dersin Vilyams'ın buluşuna?

FRAKLI ADAM 2 : Herif harika. Sanatoryumlarda iyi olmuş sabık hastalar balosu. Mükemmel. Demek buradakiler hep Vilyams'ın sanatoryumlarında tedavi edilip iyi olmuş hastalar. Hiçbirinde de, hakikaten hasta hali yok.

FRAKLI ADAM 1 : Zaten sanatoryuma geldikleri zaman da çoğunun bir şeyciği yoktu herhalde...

FRAKLI ADAM 2 : Sonra Vilyams'm ilk baloyu bu çiftlik binasında vermesi de mükemmel.

FRAKLI ADAM 1 : Tabii. Aşağı katta serumcu serseri Dalbanezo'nun öküz tedavisiyle meşgul laboratuvarları. Yukarı katta sanatoryum tedavisinin zaferini tesit eden balo. Serum mağlup. Sanatoryum galip.

FRAKLI ADAM 2 : Dalbanezo hakikaten şarlatan mı?

FRAKLI ADAM 1 : Zannetmem, fakat geç orasını. Sana sabık veremliler hakkında malumat vereyim. Şu kapının yanındaki şişman kadını görüyor musun?

FRAKLI ADAM 2 : Şu yüz kiloluğu mu?

FRAKLI ADAM 1 : Evet. Bir Felemenk peynir ve tereyağı kumpanyası sermayedarının karısıdır. Yanındaki ince uzun erkeğe âşıktır.

FRAKLI ADAM 2 : Peki, o ince uzun boylu delikanlı kim?

FRAKLI ADAM 1 : Vilyams'ın komisyoncularından.

FRAKLI ADAM 2 : Anlamadım.

FRAKLI ADAM 1 : Anlatayım. Vilyams'ın böyle sabık kontlar dan, düklerden filan bir seri delikanlısı vardır. Bunları Avrupa'nın dört tarafına gönderir. Vazifeleri muhtelif vasıtalara başvurup sanatoryuma sıhhati ve parası yerinde kadın müşteri bulmaktır.

FRAKLI ADAM 2 : Mükemmel. Erkek müşteri temin eden kadın komisyoncular da var mı?

FRAKLI ADAM 1 : Var ya. Bak. Meksikalı ihtiyar milyonerin yanındaki kıza.

FRAKLI ADAM 2 : Güzel parça.

FRAKLI ADAM 1 : İyidir. Eskiden sinema yıldızıydı. Sonra modası geçti. Şimdi sanatoryum yıldızı.

(İçeri bir Eskimo girer)

FRAKLI ADAM 2 : Ay! Bu da kim?

FRAKLI ADAM 1 : Tanımıyor musun? Meşhur ressam. Eskimo Taita. Dehşetli modern ressam.

FRAKLI ADAM 2 : Peki, kılık kıyafet?..

FRAKLI ADAM 1 : Herif Eskimo. Frak giyecek değil ya... Hem sonra bir iş daha var. Şu Amerikalı petrol kralı ile konuşanı görüyor musun?

FRAKLI ADAM 2 : Dazlak kafalıyı?

FRAKLI ADAM 1 : Evet, o, meşhur tablo taciridir. Eskimo Taita da onun emrindeki en varidatlı ressam.

FRAKLI ADAM 2 : Ya?

FRAKLI ADAM 1 : Dikkat et, bak. Herhalde bir dolap dönecek.

(Eskimo Taita yere oturmuştur. Etrafında kalabalık.)

PETROL KRALI : *(Yanındaki Tablo Tacirine)* Şu acayip kılıklı zat kimdir?

TABLO TACİRİ : Latife mi ediyorsunuz, efendim? Tanımadınız mı? Bütün Avrupa'nın...

PETROL KRALI : Tanıdım. Tanıdım fakat... Ne diyeyim...

TABLO TACİRİ : Elbette, tanımamanız imkân haricindedir. Yirminci asrın büyükressamı Eskimo Taita'yı tanımamanız mümkün değildir.

PETROL KRALI : Doğru... Doğru... Demek resim yapar. Kimlerin resmini yaptı şimdiye kadar?

TABLO TACİRİ : Saymak biraz uzun olacak, efendim. Yalnız tesadüfen bir ikisini söyleyeyim : Lord Sesil'in karakalem bir portresini, Prens Arman'ın suluboya resmini, Kontes Nataşa'nın bir yağlıboyasını... Milyarder Dikens'in bir portresine başladı fakat yarım bıraktı galiba?

PETROL KRALI : Tuhaf şey, neden?

TABLO TACİRİ : Taita acayip bir adamdır. Herkesin resmini sonuna kadar yapmaya tenezzül etmez. Hatta büyük bir hanedanın veliahtı kendisinden resmini yapmasını rica ettiği halde reddetti. Hem, çok ağır bir lisanla... Az kalsın bu yüzden Eskimo İmparatorluğu ile söylediğim hanedan arasında muharebe ilan ediliyordu.

PETROL KRALI : Bu eskimo İmparatorluğu büyük bir devlet mi?

TABLO TACİRİ : Aman efendim, latife mi ediyorsunuz?

PETROL KRALI : Hayır, bizim Amerika'da umumi coğrafyaya pek ehemmiyet vermezler de... Ne ise, demek Taita böyle ha? Milyarder Dikens'in resmini yarıda bıraktı demek? Ne dersiniz, acaba, benim resmimi yapar mı?

TABLO TACİRİ : Bilmem ki, efendim?

PETROL KRALI : Siz kendisiyle bir konuşsanız. Çok isterdim. Tediyat meselesinde hiç üzülmesin. Peşindir.

TABLO TACİRİ : Bilmem ki, efendim. Bir kerre kendisi ile konuşayım.

PETROL KRALI : Hemen konuşsanız.

(Tablo Taciri, Taita ve Petrol Kralı arasında san-müet cereyan ederken)

FRAKLI ADAM 1 : Gördün mü işi? Petrolcu girdi kafese.

FRAKLI ADAM 2 : Fakat hakikaten Taita hep bu meşhur insanların resimlerini yapmış mı?

FRAKLI ADAM 1 : Elbette. Hep aynı usulle. Yalnız Eskimo İmparatorluğu'nun palavra olduğunu anladın tabii. Fakat bu anda tehlikesiz bir palavra. Eskimolar, petrolu hazretten almadıkları için, kral cenaplarının eskimolar hakkında hiçbir fikri yoktur.

FRAKLI ADAM 2 : Mükemmel. Bak şu gencin etrafında ne kadar çok kadın toplanmış. Bu da mı Vilyams'ın komisyoncularından?

FRAKLI ADAM 1 : Yoo. Hayır.O meşhur şair Dug Cin.

FRAKLI ADAM 2 : Ya? Aman, şu üç ay içinde milyoner olan şairi yakından görmek isterdim. Şunlara sokulalım.

(Fraklı adamlar giderler. Vilyams gelir, yanında Paolina vardır.)

VİLYAMS : Ne oldu?

PAOLİNA : Sarı ineğe bakmaya gitti. Fakat tam zamanında yakaladım.

VİLYAMS : Sizi unutmayacağım, azizem. Sizden fevkalade memnunum.

PAOLİNA : Mesih de sizden memnun olsun, efendim.

VİLYAMS : Orası öyle. Fakat bir şey beni düşündürüyor. Ya bizim mecnun, dişini sıkıp iki ay daha sabrederse, sonra...

PAOLİNA : Onun imkânı yok, efendim. Meseleyi bana bırakınız. Belki bu gece işi hallederim.

VİLYAMS : Teşekkür ederim.

PAOLİNA : Bana değil, bana ilham verene teşekkür ediniz.

VİLYAMS : Latifsiniz.

PAOLİNA : *(Kırıtarak)* Teşekkür ederim...

(Vilyams ve Paolina giderler.)

ŞAİR : *(Etrafında toplananlara)* Sanat sanat içindir. Şiir edebi ve ezelidir. (*Yanındaki kadınlardan birine bir küçük şişe uzatarak)* Almaz mısınız? Koko...

(Kadın kokaini malum merasimle çeker.)

ŞAİR : Bergson'dan Froyd'a bir köprü kurunuz. Köprünün ayakları bir taraftan Niçe'ye, bir taraftan Pol Valeri'ye dayansın. İşte ben, o köprünün üstünde, belimden aşağısı kuduz boğa, kafamın ön tarafı fevkalbeşer, arkası tahtelşuur, yürüyorum. Omuzumda sırma bir pelerin var. Yıldızlar avuçlarımın içinde...

BİR KADIN : Ne güzel konuşuyorsunuz.

ŞAİR : Eskiden beri âdetimdir. Sanat sanat içindir. Ve borsa oyunlarından anlamayan şair değildir.

BİR KADIN : Son müsamerenizde hiç boş yer var mı?

ŞAİR : Zannetmem. Yalnız bir hafta sonra bir çay yapıyorum. Bilet elli dolar. Ucuz bir duhuliye. Doğru. Fakat bazen demokratlaşmak lazım.

BAŞKA BİR KADIN : Ne harikuladesiniz.

ŞAİR : Tevazu gururdur. Mağrur olanlar mütevazıdırlar. Ben tevazuu sevmem. Fikriniz doğrudur. Koko alır mısınız?

(Kadın kokaini malum merasimle çeker.)

ŞAİR : *(Kendine yaklaşan bir kadına)* Nerede kaldın belimin kadını? Amudufıkarim seni bir mıknatıs gibi çekmedi mi?

(Kadını dudaklarından öper. Giderler. Ruhiyat mütehassısı ile bir doktor gelir.)

RUHİYATÇI :O, merhaba, aziz doktor...

DOKTOR : Merhaba, psikoloğum.

RUHİYATÇI : Ne var ne yok? Yeni vaka filan?

DOKTOR : Şayan-ı dikkat bir şey yok gibi... Yalnız bir haftadır garip bir hastayla uğraşıyoruz. Sanatoryumda.. Zengin ve ihtiyar bir şarklı.

RUHİYATÇI : Hint mihracesi filan?...

DOKTOR : Gibi bir şey... Dehşetli obur. Bilhassa ete fena halde düşkün.

RUHİYATÇI : Şarklılar et yemeğini çok severler. Bu şayan-ı dikkat bir ruhiyat hadisesidir.

DOKTOR : İşte bizimki de o cinsten. Yalnız tansiyon fevkalade. Katiyyen et yememesi lazım. Memleketindeki doktorlar onu bundan men etmişler. Fakat, o da her et yemeyi men eden doktoru kovmuş. Bize geldi.

RUHİYATÇI : Siz ne yaptınız?

DOKTOR : Ne yapacağız? Her şeyden evvel, müşteriyi memnun etmek lazım. Her gün veriyoruz önüne yarım okka kızarmış eti. Hem de dana eti. Domuz yemiyor.

RUHİYATÇI : Peki, tansiyonu?

DOKTOR :O meseleyi hallettik. Bir taraftan eti veriyoruz,diğer taraftan her gün damarlarından kan alıyoruz. Muvazene hasıl oluyor şimdilik...

RUHİYATÇI : Enteresan bir psikoloji vakası.

DOKTOR : Evet, Vilyams da öyle söylüyor... Bilhassa müşteriyi memnun ederek bir ay daha yaşatabilirsek Vilyams işi daha çok enteresan bulacak. İhtiyar dehşetli zengin. Kan alma ameliyesi ise çok pahalıdır bizde...

(Giderler. Şair ile Paolina gelir.)

PAOLİNA : Aziz şairim, hele şükür sizi yalnız yakalayabildim.

ŞAİR : Bir emriniz mi vardı?

PAOLİNA : Yalnız küçük bir merak. Biraz münasebetsiz bir şey amma...

ŞAİR : Sorunuz. Cevap vereyim. Sizin ne güzel dudaklarınız varmış meğer...

PAOLİNA : O... O... Bu bahsi sonra konuşuruz. Unutmayalım.. Şimdi başka bir şey sormak istiyordum. Bilirsiniz ki, ben her şeyin ve herkesin üstünde hakikatı tanırım...

ŞAİR : Bilirim...

PAOLİNA : Diyorlar ki, siz vaktiyle bizim şu deli baytar Dalbanezo'yla aynı apartımanda otururken...

ŞAİR : Kim? Dalbanezo. Ha, evet bir aralık komşuluk ettik. Ne güzel bir kızı vardı bilir misiniz? Ne şeker bir kız... Yalnız hastaydı galiba?

PAOLİNA : Tamam, ben de onu soracaktım. Diyorlar ki, Dalbanezo'nun kızıyla aranızda şöyle bir münasebet varmış...

ŞAİR : Evet. Yalnız ilahi bir münasebet. O zamanlar, cehalet devrimdi. Froyd'u iyi anlamamıştım.

PAOLİNA : Peki amma, aradan dört ay geçti...

ŞAİR : Dört ay mı? Bana dört asır gibi geliyor...

PAOLİNA : Zaman nisbidir. Ehemmiyeti yok. Asıl tuhafı, neden bir daha Dalbanezo'nun kızını görmek istemediniz...

ŞAİR : Çok görmek isterdim...

PAOLİNA : Peki amma, bu arzunuzu derhal yerine getirmek, şimdi hemen, sizin elinizde. Dalbanezo kızıyla beraber alt katta oturuyorlar. Hem doktor da yok. Sarı ineğe bakmaya gitti. Fırsat. Gidip bir kerre eski sevgiliyi ziyaret etseniz...

ŞAİR : Alt katta ha? Öyle ya, öyle ya! Alt katta olacaklar. Mükemmel fikir. Derhal eski melikeme arz-ı ihtirama gidiyorum. *(Yüksek sesle etrafa)* Dostlar, beni dinleyin, aşağıda Dalbanezo'nun kızı, benim solgun melikemi ziyarete gideceğiz. Ey tebaam, şiir ve sanatın tebaası.. Beni takip ediniz...

(Şair ve bir kalabalık giderler.)

(Vilyams ve Paolina gelirler.)

VİLYAMS : Ne oldu?

PAOLİNA : Mesele bu gece halledilecek gibi...

VİLYAMS : Teşekkür ederim. Latifsiniz...

PAOLİNA : Biraz evvel, Dug Cin de aynı şeyi söyledi...

DÖRDÜNCÜ BAP

Ebedi Bakireye, Sen Sans'a, Enteresan Bir Numaraya Ve Riayet Edilmeyen Bir Mukaveleye Dairdir...

(Yine ikinci baptaki oda. Dalbanezo'nun kızı koltukta uyumaktadır. Parça parça arjantin tangosu ve yağmur sesi. Kapı birdenbire açılır. Sallanarak içeri şair girer. Bir iki adım atar. Uyuyan kızı görür. Kapıya doğru yaklaşan kadın ve erkek gürültüsüne döner. Odanın içi loştur.)

ŞAİR : Çocuklar susunuz. Sükût.. Melikem uyuyor. Parmaklarınızın ucuna basarak yürüyünüz. Hızlı nefes almayınız. Sultanım uyuyor...

(Dışardakiler içeri girerler.)

ŞAİR : Kalplerinizi ayaklarınıza rugan iskarpinler gibi geçiriniz. Kalplerinizin üstüne basarak, yavaş yavaş ses çıkarmadan yürüyünüz... Prenses uyuyor.

(Uyuyan kıza yaklaşırlar.)

BİR KADIN : Bu mu?

BAŞKA BİR KADIN : Hiç de güzel değil...

BİRİNCİ KADIN : Ölü gibi...

ŞAİR : Evet. Ölü gibi... Ebedi bakirenin ölüsü gibi... Ve benim içimde ateş sakallı nebbaşlar kımıldanmaya başlıyor..

KADINLARVE ERKEKLER : *(Hep beraber. Kısık birsesle)* Ateş sakallı nebbaşlar...

ŞAİR : Dudaklarına bakınız... Dudaklarının etrafındaki tüylere bakınız. Kehribar bir ayvanın altın tozu tüyleri gibi...

BİR ERKEK : Harikulade güzel...

BAŞKA BİR ERKEK : Cinsi cazibenin bu kadar korkuncunu görmedim...

ŞAİR : Susunuz. Ve bakınız. Ebedi bakire uyanacaktır. Ebedi bakire, dudaklarından bikrini dudaklarıma vererek gözlerini açacaktır.

KADIN VE ERKEK : *(Hep beraber. Kısık bir sesle)* Gözlerini açacaktır.

ŞAİR : Tibet'te, Çocuk Buda'nın karşısında vecde gelen Mogol Lamaları gibi hayret ve huşu ile bakınız. Onu dudaklarından öpeceğim.

KADIN VE ERKEK : *(Hep beraber. Kısık bir sesle)* Onu dudaklarından öpecek.

ŞAİR : Çölde bembeyaz bir kuzunun üstüne alçalan kara bir kartal gibi onun üstüne eğiliyorum. Dudaklarım dudaklarına yaklaşıyor... Ve...

KADIN VE ERKEK : *(Hep beraber. Kısık bir sesle)* Ve...

ŞAİR : Öpüyorum... *(Kızı öper.)*

KADIN VE ERKEK : Bravo, üstat...

(Kız silkinerek uyanır. Şaire bakar. Tanır. Etrafındakilere bakar. Birdenbire elleriyle yüzünü kapatarak ağlamaya başlar.)

ŞAİR : Ne o? Ağlıyor musun? Canımın canının canı... Ağlama ben geldim. Seni uyandıran benim dudaklarımdır. Benim kalın, benim etli, benim ateş dudaklarım.. Ne o? Ağlıyor musun? Ağlama, biriciğim.

BİR KADIN : Ne harikulade konuşuyor...

ŞAİR ; Ağlama... *(Kızın ellerini yüzünden çekmek ister.)*

KIZ : Dokunmayın bana...

ŞAİR : Sana dokunan ellerim değil. Ruhlarımız birbirine dokunuyor...

KIZ : Bırakın beni...

ŞAİR : Mukavemetin beni çıldırtıyor...

KIZ : Gidin buradan...

ŞAİR : Gidemem. Gitmeyeceğim. Taze kan kokan dudaklarının lezzeti kızgın bir mühür gibi dudaklarımı dağladı. Ağlama kadınım...

KADIN VE ERKEK: *(Hep beraber. Kısık bir sesle)* Ağlama.

ŞAİR : Gözyaşların beni kudurtuyor. Işıltılı bir su gören kuduz bir kurt köpeği gibi oluyorum.. *(Birdenbire etraftakilere döner)* Dostlar, bana bir tango çalınız. Hayır Sen Sans'ın ölüm dansını çalınız... Serseri Dalbanezo'nun şişelerini, imbiklerini alınız ve çalınız...

(Etraftakiler şişe ve imbikleri alırlar, çalmaya başlarlar. Ölüm dansı çalınır.)

ŞAİR : *(Kızı yakalayarak)* Gel sevgilim. Gel kadınım. Gel. *(Zorla kızı kaldırır.)*

BİR KADIN : Ne büyük şair... Yarabbi...

BİR ERKEK : Heyecandan ölüyorum...

BAŞKA BİR ERKEK : Böyle enterasan bir numara görmemiştim şimdiye kadar...

(Şair kızı sürükleyerek bir iki adım atar. Kız şairin kollarında ölmüştür. Şair ölü kızı sürükleyerek farkında olmadan bir iki adım daha atar. Birdenbire açık kapıdan içeriye Dalbanezo girer.)

DALBANEZO : Neeee?...

(Etrafta korku ve hayret. Müzik durur.)

BİR KADIN : Bu da kim?

BİR ERKEK : Dalbanezo...

BİR KADIN : Deliye benziyor...

(Dalbanezo şaire yaklaşır. Üstüne atılır.)

DALBANEZO : Bırak onu, hergele...

ŞAİR : Fakat...

(Dalbanezo şaire bir tokat atar ve kızı kendi kollarına düşer. Kızına bakar. Kızını kollarının üstünde kaldırır. Kapıya yığılanların üstüne, kızı kollarında uzanmış olduğu halde, yürür.)

DALBANEZO : Dışarı... Dışarı domuz yavruları...

(İçerdekiler kaçışırlar. Dalbanezo kızını yere yatırır. Diz çöker. Kalbini dinler.)

DALBANEZO : Bitti... (*Ayağa kalkar. Odanın ortasında hızlı hızlı döner. Homurdanır. Masayı devirir. Sonra pencereyi açar. Kızını omuzlayarak pencereden kaçar... Sükut. Yağmur sesi... İçeriye Vilyams, Paolina, şair ve kalabalık girerler.)*

VİLYAMS : Her tarafı...

PAOLİNA : Arayınız...

(Gelenler dağılırlar. Şair, Paolina ve Vilyams kalır.)

PAOLİNA : (*Açık pencereye gider*.) Kaçmış...

ŞAİR : Kızının ölüsünü de beraber götürmüş...

PAOLİNA : (*Pencereyi kapatırken*) Kızının öldüğünden emin misiniz?

ŞAİR : (*Kapanan pencere sesiyle aynı zamanda*) Evet.

PAOLİNA : (*Haç çıkarır*.) Mesih günahlarını affetsin...

İKİNCİ KISMIN SONU

İKİNCİ KISIM

Şahıslar :

Doktor, Dalbanezo, Serseri, Komisyoncu, Kapıcı Kadın, Orospu, Pedro, Zabıta memurları, Hayvan Terbiyecisi, Sirk Çığırtkanı, Palyaçolar, Sakallı Kadın, Pehlivan, Kalabalık, Gazeteciler, Radyo

BİRİNCİ BAP

Yine Dört Telefona Ve Bir Radyoya Dairdir...

FRAYMAN TELEFONDA : Allo.

İKİNCİ TELEFON : Allo.

ÜÇÜNCÜ TELEFON : Allo.

DÖRDÜNCÜ TELEFON: Allo.

FRAYMAN : Dalbanezo bu sabah tahliye edildi. Bu hususta etraflı bir haber yazınız.

TELEFON 2. GAZETECİ : (Telefonu kapar. Daktilosuna) Yazınız. Sanatoryumlar Tröstü ile yaptığı mukaveleye riayet etmeyen ve bu yüzden müesseseyi büyük zararlara sokan meşhur serseri Dalbanezo bundan sekiz ay evvel yüz bin dolar tazminat vermeye ve tazminatı vermediği takdirde altı ay hapis cezasına mahkûm edilmişti. Tazminatı vermeyen serserinin hapse girdiği karilerimizin malumudur. Bu beynelmilel sergüzeştçinin müddet-i mahpusiyetini bitirerek bu sabah tahliye edildiği...

TELEFON 3. GAZETECİ : *(Kâtibesine)* Tehlikeli bir hayvan demir kafesinden çıkmıştır. Meşhur serseri Dalbanezo tahliye edildi. Aramızda dolaşıyor. Elleriniz daima cüzdanınızın üstünde olsun. Kasalarınızın kilitlerini değiştiriniz. Kendinizi sakınınız. Aramızda bir felaket elini kolunu sallaya sallaya serbest geziniyor.

TELEFON 4. GAZETECİ : *(Katibesine)* Yazınız. Dalbanezo altı ay hapis yattıktan sonra bu sabah tahliye olundu. Bu küstah ve meşum divane...

RADYO : Allo, allo. Burası Radyo Dolaryanda. Sanatoryumlar Tröstü'nün bundan sekiz ay evvel dolandırıcılıkla hapse mahkûm ettirdiği Doktor Dalbanezo bu sabah hapishaneden çıkmıştır...

İKİNCİ BAP

Talih Meselesine Ve Kulağa Gelen Seslere Dairdir...

(Park. Gece. Bir sıranın üstünde bir fenerin altında Dalbanezo oturur. Yanında bir serseri uyuklamaktadır.)

(Çok uzaklardan tango temposu gitara ile ses)

Sinyorina kara gözlü sinyorina
gözlerinden yanağına düşen beni
görmeyelim ört yüzüne yelpazeni.
Sinyorina kara gözlü Sinyorina
gelelim mi kollarına Sinyorina?
Sinyorina, Sinyorina, Sinyorina...

DALBANEZO : *(Mırıldanarak)* Sinyorina karagözlü
Gözlerinden...
beni...
yelpazeni...
Sinyorina...

ÇOK UZAKLARDAN KIZIN SESİ : Ne güzel hava. Dışarı bak...

DALBANEZO : Yine kımıldanıyorsun, kızım. Koltuğuna dereceni kor komaz...

UZAKLARDAN GİTARA VE ŞARKI : Görmeyelim ön yüzüne yelpa...

ÇOK UZAKLARDAN KIZIN SESİ : Baba, dinle yukarı kattaki ziyafette...

DALBANEZO : Şarkı filan dinleyecek halim yok.

UZAKTAN GİTARALI SES : Sinyorina kara gözlü sinyorina...

ÇOK UZAKLARDAN PEDRO'NUN SESİ : Ah üstadım ah. Eğer biraz iktisad-ı siyasi...

DALBANEZO : Bırak şu mücerret nazariyeni, Pedro...

UZAKTAN GİTARALI SES :
Ört yüzüne yelpazeni...

DALBANEZO : *(Yerinden fırlar.)*

ÇOK UZAKTAN PAOLİNA'NIN SESİ : Vazifemi yaptım. Mukavelenin üçüncü maddesi.

DALBANEZO : Hâlâ dırlanıyorsun. Boğarım seni Basil dö Koh gibi... *(Yerine oturur.)* Basil dö Koh, Serum Dalbanezo. Basil dö Koh'ların kadavralarını ayaklarımın dibine serilmiş görüyorum. O da kim? Ha, bir Fransız generali galiba? Ne diyorsun, Pedro? Napolyon hakkında bir şeyler biliyorum da, iktisad-ı siyasinin...

(Birdenbire yerinden fırlar.)

ÇOK UZAKLARDAN PAOLİNA'NIN SESİ : İsa günahkârları affederdi. Ben de sizi affediyorum...

(Dalbanezo sıraya düşer. Serseri uyanır)

SERSERİ : Ne söylenip duruyorsun be kendi kendine? Çıldırdın mı moruk? Hey sana söylüyorum.

DALBANEZO : Bana mı?

SERSERİ : Şeytanlara değil elbette. Sana.

DALBANEZO : Bana ne söylüyorsun?

SERSERİ : Çattık belaya be. Niye kendi kendine dırlanıp duruyorsun? diyorum...

DALBANEZO : Ben mi dırlanıyorum?

SERSERİ : Sen.

DALBANEZO : Kulağıma sesler geliyor.

SERSERİ : Kulağına sesler mi geliyor? Tıka kulağını. Olmazsa çek arabanı. Milletin uykusunu tepesine sıçratma.

DALBANEZO : Olur...

SERSERİ : Darılma be moruk... Bitkinim vallahi de ondan. Haydi zarar yok. Söylen yine. Yalnız hafiften al, aşağıdan al biraz.

DALBANEZO : *(Uyuklamaya başlayan serseriye)* Uyuyormusun?

SERSERİ : *(Silkinerek)* Haydaa. Kör müsün be?

DALBANEZO : Ne iyi, uykun geliyor. Uyuyorsun...

SERSERİ : Senin uykun gelmiyor mu? Uyumuyor musun?

DALBANEZO : Uyumak istiyorum. Uyuyamıyorum. Gözlerim kapanıyor. Tam dalıyorum. Başlıyor kulağıma sesler gelmeye.

SERSERİ : Hastasın be babacığım.

DALBANEZO : Hastayım. Psikolojimi kontrol edemiyorum. Buna aklım ermez. Fizyolojimden mesul benim. O da işe yaramaz bir halde.

SERSERİ : Yüksek laf ediyorsun anlaşılan. Bir şey anlamadım amma babacığım, okumuş adama benzersin.

DALBANEZO : Çok okudum. Ne kadar çok... Ne kadar çok... Ne kadar çok...

SERSERİ : Kaç para eder? Okumaktan da fayda yok. Ben elifi görsem mertek sanırım. Amma bak ikimiz de yan yana geceliyoruz. Okumuşsun ne çıkar, okumamışsın ne?.. İnsan da talih olmalı... Biz üç arkadaş başladık işe...

DALBANEZO : Ne işine?

SERSERİ : Yüksek işe... Kasacılık yaptık senin anlayacağın. Kasaları dile getirmek. Anladın mı? İlk vurgunu vurduk. Tam dışarı çıkarken polis bastırdı. Ateş oldu. Con kurşunu yedi sırtından. Çekti mortayı. Ben yakayı ele verdim. Tıktılar deliğe. Yedik on seneyi. Üçüncümüz Şmit, papelleri yüklendiği gibi fertiği çekmiş. Sonra içerdeyken haber

aldım. Bir iki iş daha yapmış bu kabilden. Yükünü tutmuş adamakıllı. Şimdi koskocaman bir otel işletiyor. Müşterileri konttan aşağı değil herifin... İnsanda talih olmalı. Okumak yazmak. Ne çıkar. Doğru değil mi?

DALBANEZO : Bilmem. Senin uykun geliyor, ne iyi. Benim de uykum geliyor. Uyuyamıyorum.

(Uzaktan bir polis düdüğü.)

SERSERİ : Vay anasını. Ötüyorlar. Vesikan var mı bari baba?

DALBANEZO : Var, işte.

SERSERİ :*(Dalbanezo'nun kendisine uzattığı hapishaneden çıkma vesikasını alır. Bakar.)* Ne bu be? Şekli şemailinden, yüz adımdan görsem tanırım mübareği. Kodes vesikası. Demek içerden geliyorsun? Ne kadar yattın?

DALBANEZO : Altı ay.

SERSERİ : Katilden mi?

DALBANEZO : Hayır.

SERSERİ : Zaten sende o surat yok. Dolandırdın enayinin birini mutlaka.

DALBANEZO : Nerden anladın?

SERSERİ : Belli. Sende başka iş yapacak hal mi var?

(Polis düdüğü yaklaşır.)

SERSERİ : Bana bak, babalık. Haydi tüy bakalım...

DALBANEZO : Anlamadım.

SERSERİ : Yani uç buradan. Haydi kalk.

DALBANEZO : Neden?

SERSERİ : Geliyorlar. Düdüğü duymuyor musun? Gece yarısı, seni beni buralarda yakalarlarsa yine içeriyi boyladığımızın resmidir. Serseri nizamnamesini okumadın mı?

DALBANEZO : Okumadım.

SERSERİ : Öyleyse ne okudun be mübarek...

(Polis düdüğü daha çok yaklaşır.)

SERSERİ : Haydi çabuk. Bana eyvallah. Kaç çabuk.

DALBANEZO : *(Uzaklaşan serserinin arkasından)* Nereye gideyim?

SERSERİ : *(Uzaktan)* Nereye istersen...

(Dalbanezo ayakta, polis gelir.)

POLİS : Burada ne yapıyorsun?

DALBANEZO : Hiç.

POLİS : Necisin? Ne iş görürsün?

DALBANEZO : Hiç.

POLİS : Nerde otururs un?

DALBANEZO : Hiçbir yerde.

POLİS : Kimin kimsen yok mu?

DALBANEZO : Yok.

POLİS : Nüfus kâadın, vesikan filan bir şeyin var mı?

DALBANEZO : Var. POLİS : Ver bakayım.

DALBANEZO : İşte.

POLİS : *(Kâada bakar.)* Haydi yürü.

DALBANEZO : Nereye?

ÜÇÜNCÜ BAP

Serserilikle Mücadele Ve Fukarasever Cemiyetinin Faal Azasına Dairdir...

(Zabıta merkezi.)

MEMUR : Vallahi efendim, siz bilirsiniz amma, bana kalırsa...

KOMİSYONCU : Hayır, hayır, müsterih olunuz. Ben işimi ve mallarımı bilirim. Üç aydan beri Serserilikle Mücadele ve Fukarasever Cemiyeti'nde azayım. Neler gördüm neler... Öyle bir kanaate geldim ki, esasen eskiden beri bu kanaatteyim : İşe yaramayan insan yoktur. Mesele insanları işte kullanabilmektedir. Serseriliğin önüne ancak bütün serserileri cebren işe sevkederek geçilebilinir.

MEMUR : Öyle. Doğru, fakat bizim sokaklardan topladığımız bu herifleri ancak hidemat-ı şakka temizleyebilir.

KOMİSYONCU : Evet, bazıları için bu fikriniz kabil-i tatbiktir. Ve mutlaka tatbik edilmelidir. Ağır işler için de insan kuvvetine ihtiyaç vardır elbette. Fakat bazılarını daha hafif işlerde kullanabiliriz. Mesela, demin de size söylemiş olduğum gibi, Dolaryanda Sirki'nin böyle adamlara ihtiyacı var. Sirk hayvanların en azgınlarını yola getirir.

MEMUR : Sirk hayatıyla pek alakadar olmadım.

KOMİSYONCU : Ben bilakis. Mesela bundan iki ay evvel bütün Dolaryanda zabıta kuvvetlerine illallah dedirten meşhur cüce serseri Simon... Bu bücürü yeni tıkıldığı karakolun birinden ben çıkarttım. Sirke tavsiye ettim. 15 gün içinde cüce cenapları muma döndü. Şimdi hem karnı doyuyor, hem de namuslu bir insan oldu. Efendim en vahşi hayvanları terbiye eden bir müessese serseriliğin önüne bıçak gibi geçmek için mühim bir vasıtadır.

MEMUR : Olabilir.

KOMİSYONCU : Her ne hal ise. İşittiğime göre, şu meşhur serseri Dalbanezo evelki gün tahliye edildikten sonra gece yarısı memurlarınızdan birisi tarafından yakalanmış.

MEMUR : Evet. İki günden beri bizdedir. Sessiz sedasız bir ihtiyar. Dehşetli acıyorum. Fakat mekânsız takımından olduğu için...

KOMİSYONCU : Zavallı. Lakin bu hale düşmesinde kabahat kendisinin. Efendim, bu zavallı fazla okumuş adamlar ya milyoner oluyorlar, yahut da serseri... Her ne hal ise, Serserilikle Mücadele ve Fukarasever Cemiyeti bu ihtiyara yardım edecektir.

MEMUR : Çok iyi olur. Bir darülacezeye filan yatırsanız...

KOMİSYONCU : Yoo. Bu olmaz. Olmaz. Hem doğru da değildir. Ahlakını büsbütün bozarız. Halbuki her şeyden evvel, serserilerin ahlakını düzeltmek lazım. Esasen darülacezeler, kanaatimce, muzır müesseselerdir. İnsanları işsizliğe, çalışmadan yemeye alıştırıyor. Sonra birçokları, ihtiyarladıkları zaman bir darülacezeye girebileceklerini düşünerek, gençliklerinde serserilik ediyorlar. İhtiyarlığın müemmen olması gençliği tembelliğe sevkeder. Her ne hal ise, şimdi şu Dalbanezo'dan bahsedelim. Demin söylediğim Dolaryanda Sirki'nde kendisine mükemmel bir iş buldum. Mademki eli ayağı tutuyor, mutlaka çalışmalıdır.

MEMUR : Pek çalışacak hali yok gibi geliyor bana...

KOMİSYONCU : Size kendisini öyle gösterir.. Hem zaten sirkte bulduğum iş o kadar da ağır bir şey değil. En fazla günde bir iki saatlik... Şimdi kendisini çağırsanız da alıp götürsem...

MEMUR : Yalnız, malum muamelenin ifa edilmesi lazım geldiğini...

KOMİSYONCU : Elbette elbette, taahhütnameyi filan derhal imza ederim...

MEMUR : Alâ... Çağırtayım... *(Zile basar. İçeri giren memura)* Dalbanezo'yu buraya getiriniz.

İKİNCİ MEMUR : Evelki gece yakalanan ihtiyar serseriyi mi?

MEMUR : Evet...

(Sükut. Memur ve komisyoncu parmaklarıyla masaya vururlar. İçeriye ikinci memurun önünde Dalbanezo girer.)

BİRİNCİ MEMUR : Yaklaşınız. Yaklaş. Bak efendi sana bir iş bulmuş. İyi bir iş. Sana kefil de oluyor.

DALBANEZO : Efendi kim?

KOMİSYONCU : Serserilikle Mücadele ve Fukarasever Cemiyeti azasından ve her nevi komisyon işleri yapan...

DALBANEZO : Peki. Peki... Ne işi?

MEMUR : Bir sirkte çalışacaksın...

DALBANEZO : Ne yapacağım?

KOMİSYONCU : Hafif bir iş... Merak etme. Yalnız artık serseriliğe elveda... Her şeyden evvel itaat. Dolaryanda Sirki müessesesi Sanatoryumlar Tröstü'ne benzemez. Sonra seni cemiyetimiz himayesine alıyor.

DALBANEZO : Alsın. Bu gece nerde yatacağım?

KOMİSYONCU : Sirkte.

DALBANEZO : Sirkte, sirk işinden başka hiçbir şeyle fikren olsun uğraşmayacağım, en ufak bir tecrübe... Üçüncü madde...Biliyorum...

KOMİSYONCU : Yok canım, sirkteki işin bittikten sonra istediğini yap. Yalnız cemiyetimizin kontrolu altında bulunmak şartıyla. Anladın mı?

DALBANEZO : Anladım. Biliyorum. Yalnız uyuyamıyorum. Sirkte belki uyuyabilirim.

KOMİSYONCU : İşin bittikten sonra istediğin kadar uyu...

DALBANEZO : Uyuyamıyorum. Kulağıma sesler geliyor.

KOMİSYONCU : Orada gelmez. Haydi hazırlan.

DALBANEZO : Hazırım.

KOMİSYONCU : Eşyan filan yok mu?

MEMUR : Hiçbir şeyi yok.

KOMİSYONCU : Öyleyse veriniz kâatları imzalayalım.

(Komisyoncu kâatları imzalar.)

KOMİSYONCU : Allahaısmarladık, zannediyorum yine görüşürüz. Bir iş için, şöyle kuvvetli sekiz kişiye lüzum var...

MEMUR : Güle güle... *(Dalbanezo'ya)* Uslu otur artık ihtiyar. Efendilerin sözünden çıkma. Sonra karışmam ha..

KOMİSYONCU : Haydi.

DALBANEZO : Ah orda bir uyuyabilsem, bir uyuyabilsem...

DÖRDÜNCÜ BAP

Mavi Melek Filminin Başka Yollardan Üstünkörü Vardığı Bir Neticeye, Dolaryanda Sirki'ne Ve Dalbanezo'nun Gözlerini Görmek İsteyen Kapıcı Kadına Dairdir...

(Sirkin ön sahnesi. Davullar. Bando. Palyaçolar.)

ÇIĞIRTKAN: Giriniz içeriye... Giriniz. Giriniz. Giriniz, hanımefendiler... Beyefendiler, giriniz... Sakallı kadın, dünyanın en uzun boylu devi, dünyanın en kısa boylu cücesi, beş yüz kiloluk adam, kaplanlar baleti, maymunlar konseri hepsini göreceksiniz, efendiler. Hepsini göreceksiniz, hanımlar.. Giriniz içeriye, giriniz, giriniz...

(Davul. Bando. Palyaçolar...)

ÇIĞIRTKAN: Buyrunuz, hanımefendiler. Buyrun, beyefendiler, buyrun. Bir yumrukta boğayı öldüren boksör, yüz metrede arka arkaya sekiz parende atan Civani, ölüm arabası, sakallı kadın ve son numaramız serseriler kralını seyre geliniz, efendiler. Doktor Dalbanezo'nun gözlerine bakınız, hanımlar...

(Davullar çalarak, palyaçolar oynayarak çekilirler. Çığırtkan perdeleri açar. Demir kafesler. Birinde sakallı kadın, birinde pehlivan, birinde Doktor Dalbanezo.)

(Önlerinden kalabalık geçer. Kapıcı kadınla orospu gelirler. Kırbaçlı üniformalı sirk terbiyecisi dolaşır. At kişnemeleri.)

(Kapıcı kadın ve orospu sakallı kadının kafesi önünde dururlar.)

KAPICI KADIN : Allahın işine bak. Bu karıyı telaşlı bir zamanında yaratmış herhalde.. Papazın sakalıyla süt ninenin memelerini birbirine karıştırmış. Hani yalnız bu sakallı karıyı görmek için insan verdiği bilet parasına acımaz...

OROSPU : Sakalları acaba sahici mi?

K. KADIN : Bilmem. Belki de takmadır. Bir tutup çeksem. Hani şu karının sakalını bir tutup çekmek için yirmi sent verirdim.

OROSPU : Aman gidelim. Baktıkça yüreğim bulanıyor.

(Pehlivanın önüne gelirler.)

OROSPU : Bak gördün mü erkeği... Pazılara bak...

K. KADIN : İşte sana bir tane böyle belalı lazım. Hâlâ kaçak iş yapıyorsun. Bir türlü vesika alamadın gitti. Bu herifi dost tutsan korkmadan çalışırdın.

OROSPU : Doğru vallahi. Ben üste para vermeye razıyım. Göğsüne bak şunun.

K. KADIN : Paran o kadar bolsa kirayı zamanında ver. Hem haydi, asıl şu Dalbanezo'ya bakmaya gidelim. Ben asıl onu görmeye geldim.

OROSPU : Aaa... İşte burada.

K. KADIN : Ho... Merhaba, Mösyö Dalbanezo. Nasılsınız bakalım? Rahat mısınız burada? Başınıza neler geldi, neler... Maşallah o kadar ihtiyarlamamışsınız. Vallahi yalnız sizi görmeye geldik. Sakallı kadına da baktık. O kadar da meraklı bir şey değil. Daha, daha ne işler yapıyorsunuz bakalım? Gazetelerde hep sizi okudum. İftihar ettim. Kızınız ölmüş galiba?.. Vah vah, çok acıdım. Ne iyi çocuktu. Pedro'dan da hâlâ haber yok. Eee? Biraz da siz anlatın bakalım...

OROSPU : Cevap vermiyor. Galiba burada aktörlerin müşterilerle konuşması yasak. Tramvaylardaki vatmanlar gibi.

K. KADIN : Canım doktorcuğum. Ben yabancı sayılmam. Görseler de korkmayınız. Biliyor musunuz, bizim Mister Klayn'ın kızı Fransız Prensiyle evlendi. Duymadınız mı?

OROSPU : Nafile çene yoruyorsun. Seni dinlemiyor bile...

K. KADIN : Beni dinlemiyor mu?

OROSPU : Suratına bile bakmıyor ayol...

K. KADIN : Suratıma bakmıyor ne demek? Ben onu görmek için bir dolar bilet parası verdim. Hele suratıma bakmasın da gör...

OROSPU : Ne yaparsın sanki? Zorla kendine baktıramazsın ya?..

K. KADIN **:** Ne demek? Doktor Dalbanezo beni dinlemiyor musunuz? Yüzüme bakmak istemiyor musunuz? Galiba beni tanımamazlıktan geliyor... Zaten eskiden de böyle aksinin biriydin. Beni bir kerre de muhterem otomobilli misafirlerin yanında da kovmuştun. Ya, kovmuştun. Ama sonra ne oldu? Ben muhterem otomobilli misafirlerden memnun kaldım. Hem de seni kolundan tuttuğum gibi evden defettim. Sahiden aldırmıyor... Şuna bak hele... Şimdi ben ona gösteririm.

K. KADIN **:** *(Hayvan terbiyecisine)* Kırbaçlı efendi... Kırbaçlı efendi...

MÜREBBİ : Buyrun, Madam...

K. KADIN : Siz buranın memuru musunuz?

MÜREBBİ : Evet, madam. Bir emriniz mi var?

K. KADIN : Tabii var. Sizin aktörleriniz ne terbiyesiz insanlar... Şurada, Dalbanezo'yu seyretmek istiyorum. Yüzüme bile bakmıyor. Halbuki ben onun gözlerini görmek için bir dolar bilet parası verdim... Hem ilanlar yaparsınız, hem de...

MÜREBBİ : Sinirlenmeyiniz, madam. Şimdi meseleyi hallederim, buyrun...

K. KADIN **:** Buyuruyorum**...**

MÜREBBİ : *(Oturmakta olan Dalbanezo'ya)* Ayağa kalk.

K. KADIN **:** *(Orospuya)* Gördün mü?

MÜREBBİ : Ayağa kalk diyorum...

DALBANEZO : Çok yoruldum. Uyuyamıyorum. Hastayım. Nefes alamıyorum.

MUREBBİ : Ayağa kalk diyorum sana... Hanımefendiler, bak, seni görmek için gelmişler...

K. KADIN **:** Seni görmek için geldik ya... Bir dolar bilet parası verdik...

MÜREBBİ : Kalk...

(Dalbazeno ayağa kalkar.)

K. KADIN : Şimdi nasılsınız bakalım, doktor cenapları?

DALBANEZO : Uyuyamıyorum. Kulağıma sesler geliyor. Nefes alamıyorum.

OROSPU : Zavallı doktor...

K. KADIN : Yaa. İşte naletliğin, aksiliğin cezası budur...

(Zil çalar.)

BİR SES : Oyun başlıyor. Oyun başlıyor. Yerlerinizi tutunuz.

OROSPU : Oyun başlıyor ayol... Haydi... Sonra yerlerimizi kapacaklar...

K. KADIN : Allahaısmarladık, Mösyö Dalbanezo... Her gün sizi görmeye geleceğim...

(Giderler.)

MUREBBİ : *(Sakallı kadına ve pehlivana.)* Haydi sizin numaralarınız baştadır... İçeriye gidip hazırlanınız... *(Dalbanezo'ya)* Senin de işin bitti. Gidip yatabilirsin. Yalnız dikkat et, müşterilerini kızdırma... Sonra karışmam ha...

DALBANEZO : Nefes alamıyorum... Yoruldum... Nefes alamıyorum...

DALBANEZO : *(Yalnız)* Nefes alamıyorum. Uyuyamıyorum. Kulağıma sesler geliyor. Nefes alamıyorum... Kımıldanma, kızım... Güneş damlasını damarlarına... Bırak şu iktisadı, *Pedro...* (*Yavaş yavaş dizleri bükülür, parmaklığa sarılarak ölür.*)

BEŞİNCİ BAP

Doktor Dalbanezo'nun Kafatasına Dairdir...

MORGUN KAPISI

DOKTOR **:** İyi parçalar var mı? Amma geçen seferki gibi başıma bela çıkarmasın...

BEKÇİ : Doktor, merak etme...

DOKTOR : Bana kafatası lazım anlıyor musun? Enteresan bir kafatası...

BEKÇİ :Peki ama yalnız kafayı kesip veremem. .

DOKTOR : Ben bütün vücudu götürürüm tabii... Teşrihhanede kesmek kolay...

BEKÇİ : Peki öyleyse içeriye buyrun... Bir bakalım...

(İçeri giderler. Açık kapıdan ölülerin ayakları görünür.)

DOKTORUN SESİ : Yok, bu olmaz. Alnı dehşetli dar...

BEKÇİNİN SESİ : Ya bu nasıl?

DOKTORUN SESİ : İşime gelmez. Baksana şakağı yarılmış. Bana pürüzsüz kemik lazım. Hem sonra iyi bir parça...

BEKÇİNİN SESİ : Durun öyleyse şu 17 numaraya bakalım... Hani bir serseri Dalbanezo vardı.

DOKTORUN SESİ :O burada mı?

BEKÇİNİN SESİ : Dün getirdiler. Çalıştığı sirkte birdenbire ölüvermiş...

DOKTORUN SESİ : Olur... Bir bakalım... Siz de şu morgu bir türlü tanzim edemediniz. Ufak bir tasnif bile yok. Manifatura dükkânı bile sizin morgtan daha muntazamdır.

BEKÇİNİN SESİ : Ne yapalım?.. İş çok... Ha, işte 17 numaraya bakınız...

DOKTORUN SESİ : Fena değil... Hiç fena değil... Alın mükemmel... Herifte de amma kafa varmış ha... Mükemmel... Suratın zaviyesine bak... Alâ, âlâ... Aldım. Ne vereceğiz?

BEKÇİNİN SESİ: 100 dolar.

DOKTORUN SESİ : Amma da ettin ha? Ne bu, Hint kumaşı mı? 50 dolar...

BEKÇİNİN SESİ : Alay mı ediyorsunuz? Böyle kafaya...

DOKTORUN SESİ : Haydi elli beş olsun. Nasıl?

BEKÇİNİN SESİ : Çıkın biraz daha. Mal bu mal. Herif belki de dahiydi. Kim bilir?

DOKTORUN SESİ : Öyle amma, başıma bundan bir iş çıkarsa...

BEKÇİNİN SESİ : Hiç merak etmeyin... Kimsesi yok zaten. Hem şimdi teşrihçilere göz yumuyorlar.

DOKTORUN SESİ : Çok enteresan bir teşrih meselesi üstündeyim...

BEKÇİNİN SESİ : Daha iyi ya... Paraya da acımayın öyleyse...

DOKTORUN SESİ : Öyle amma...

BEKÇİNİN SESİ : Uzun pazarlığın kısası... Haydi sizin güzel hatırınız için, eski müşterimsiniz, yetmiş dolar... 10 para aşağı olmaz. Siz almazsanız Tıp Fakültesi'nden alırlar.

DOKTORUN SESİ : Öyle amma, onlardan da sen koklayamazsın...

BEKÇİNİN SESİ : Haydi neyse verin altmış beş dolar.

DOKTORUN SESİ : Kabul. Hazırla. Otomobil köşede bekliyor.

BEKÇİNİN SESİ : Arka kapıdan çıkalım...

(Bir müddet sonra, otomobil kornası. Pedro koşarak gelir.Bekçi ile karşılaşır.)

PEDRO : Bana bak. Sen morgun bekçisi misin?

BEKÇİ : Evet. Ne var?

PEDRO : Doktor Dalbanezo'nun ölüsünü getirmişler buraya.

BEKÇİ : Getirdiler...

PEDRO : İçerde mi?

BEKÇİ : Hayır...

PEDRO : Nerde?

BEKÇİ : Nafile... Geç kaldınız...

PEDRO : Ne? Doktor Dalbanezo nerede?

BEKÇİ : Şimdi, biraz evvel sattık...

SON

Nazım Hikmet, Kafatası, Oyunlar I, adam yayınları, II Basım, Eylül 1990